

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. rugsėjo 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Antano Simniško (kolegijos pirmininkas), Algirdo Taminsko ir Dalias Vasarienės (pranešėja),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Bioline Transport Service“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 30 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Bioline Transport Service“ ieškinį atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Flameksas ir Ko“, dalyvaujant trečiajam asmeniui, nepareiškiančiam savarankiškų reikalavimų, M. K., dėl darbų kainos sumažinimo ir nuostolių atlyginimo priteisimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių rangovo atsakomybę už defektus, atsiradusius garantiniu laikotarpiu, ir rangovo atsakomybės mažinimą, užsakovo paskirtam statybos techniniam prižiūrėtojui netinkamai atlikus savo pareigas, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė prašė teismo sumažinti atsakovės atliktų darbų pagal 2017 m. sausio 17 d. rangos sutartį Nr. 2017/01/17 kainą iki nulio, priteisti iš atsakovės 3630 Eur sumokėtą darbų kainą, 35 962,22 Eur nuostolių atlyginimo, 6 procentų metines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
3. Ieškovė nurodė, kad 2017 m. sausio 17 d. šalys sudarė rangos sutartį, kurios pagrindu atsakovė įsipareigojo statybos objekte – sandėliavimo paskirties pastate (*duomenys neskelbtini*), pagal ieškovės užsakymą ir atsakovės pasiūlymą, suderintas sąlygas savo jėgomis ir priemonėmis atlikti darbus, o ieškovė įsipareigojo priimti darbų rezultatą ir sumokėti už juos sutartyje nustatyta tvarka ir terminais. Ieškovė susitarė su atsakove dėl objekte reikalingų atliktų darbų – plieninių laikinųjų konstrukcijų darymo atsparių ugniai R20, R45, nudažant priešgaisriniais dažais (apsauginiu apdailiniu dažymu C3, spalva RAL9002) už 3630 Eur su PVM. 2017 m. kovo 24 d. atsakovė pateikė ieškoveikovo mėnesį atliktų darbų aktą, pažymą apie atliktų darbų vertę Nr. 1 bei 2017 m. kovo 24 d. PVM sąskaitą faktūrą FLAM Nr. 041519. Akivaizdžių darbų trūkumų nebuvo nustatyta, todėl ieškovė patvirtino nurodytus dokumentus ir atsiskaitė su atsakove už atliktus darbus. Praėjus daugiau nei metams nuo atsakovės atliktų darbų perdavimo, ieškovė pastebėjo, kad darbų rezultatas ėmė blogėti, t. y. plieninių konstrukcijų atsparumo ugniai ir apsauginės medžiagos atšoko, nusilupo ir nukrito nuo jomis dengtų konstrukcijų. Dėl nustatytų metalinių konstrukcijų nudažymo priešgaisriniais dažais trūkumų atsakovės darbų rezultato negalima naudoti pagal paskirtį. Bylos nagrinėjimo metu 2019 m. liepos–rugpjūčio mėn. atsakovės atliktų darbų rezultatas buvo pašalintas, dėl to ieškovė patyrė 35 962,22 Eur išlaidų.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Kauno apygardos teismas 2020 m. gruodžio 14 d. sprendimu ieškinį tenkino – sumažino pagal šalių 2017 m. sausio 17 d. sudarytą rangos sutartį Nr. 2017/01/17 atsakovės atliktų darbų kainą iki nulio ir priteisė ieškovei iš atsakovės 3630 Eur sumokėtą darbų kainą bei 35 962,22 Eur nuostolių atlyginimą, 6 procentų metines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2019 m. gegužės 21 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, paskirstė bylinėjimosi išlaidas.
5. Teismas nurodė, kad ieškovei nuosavybės teise priklauso žemės sklypas su statiniais (*duomenys neskelbtini*). Šalys 2017 m. sausio 17 d. sudarė rangos sutartį Nr. 2017/01/17, kuria atsakovė įsipareigojo pagal ieškovės užsakymą ir atsakovės pasiūlymą, suderintas sąlygas savo jėgomis ir priemonėmis atlikti darbus, o ieškovė įsipareigojo priimti darbų rezultatą ir sumokėti sutartyje nustatyta tvarka ir terminais (sutarties 1.1 punktas). Sutarties kaina su PVM buvo 3630 Eur (sutarties 2.1 punktas). Pagal sutarties priedą – atsakovės komercinį pasiūlymą – sąmatą atsakovė įsipareigojo padaryti plienines laikinąsias konstrukcijas atsparias ugniai R20, R45, nudažant priešgaisriniais dažais, apsauginis apdailinis dažymas C3, spalva RAL9002, iš viso 953 kv. m konstrukcijų. Atliktų darbų aktu Nr. 2017/03/24-1 ieškovė atliktus darbus priėmė, pasirašė pažymą Nr. 1 apie 2017 m. kovo mėn. atliktų 3630 Eur sumos darbų ir išlaidų vertę. Atsakovė už atliktus pagal sutartį darbus 2017 m. kovo 24 d. pateikė ieškovei 3630 Eur PVM sąskaitą faktūrą FLAM Nr. 041519. Atsakovė neginčija, kad už darbus buvo sumokėta. Atsakovė pateikė ieškovei 2017 m. kovo 27 d. atliktų darbų deklaraciją ir nurodė, kad gaminiamis ir darbams suteikia 5 metų garantiją.
6. Ieškovė, nustačiusi, kad atsakovė darbus atliko netinkamai, nes dažai atšoko ir atsilupo, kreipėsi į antstolę Raimondą Pauzienę, ši 2018 m. birželio 22 d. faktinių aplinkybių konstatavimo protokole nurodė metalinių konstrukcijų dažymo darbų trūkumus: nuo visų metalinių konstrukcijų dažai atšokę, atsilupę, vietomis susidariusios atšokusių dažų pūsles, atšokus dažams matyti konstrukcijų metalinis pagrindas, dažų tose vietose visai neliukę; šie trūkumai užfiksuoti nuotraukose. 2018 m. gruodžio 5 d. ieškovė pateikė atsakovei pretenziją ir nustatė terminą iki 2018 m. gruodžio 21 d. pašalinti atliktų darbų trūkumus. Statybos objektas iškėlus bylą buvo užbaigtas 2019 m. rugsėjo 10 d. surašant Statinio užbaigimo aktą, prieš tai atlikus 2019 m. liepos 22 d. statinio ekspertizę ir surašius jos aktą bei UAB „Objektų priešgaisriniai tyrimai“ davus 2019 m. rugpjūčio 21 d. išvadą „Dėl plieninių konstrukcijų atsparumo ugniai“.
7. Byloje nėra ginčo, kad trūkumai yra pašalinti ir statinys jau yra perduotas naudotis. Ieškovė turėjo 35 962,22 Eur išlaidų be priešgaisrinio dažymo darbų, nes bendra UAB „Švykai“ už atliktus darbus sumokėta suma yra 40 535,10 Eur. 35 962,22 Eur buvo sumokėti už tokius

darbus: „sandwich“ plokštės dengimą MPP plokštė, metalinių konstrukcijų srautinį valymą PSa2, metalinių konstrukcijų plokštumų prie pakloto valymą rankiniais įrankiais, abrazyvo surinkimą, konstrukcijų gruntavimą remontiniu epoksidiniu gruntu, stogo pakloto gruntavimą, MPP plokščių demontavimą, stogo pakloto apsauginį dažymą ir transportavimą.

8. Teismas nustatė, kad atliktų darbų trūkumai – atsilupę ir atšokę nuo metalinių konstrukcijų priešgaisriniai dažai – yra nustatyti ir įrodyti, o esminis ginčas tarp šalių kyla dėl to, kurios iš šalių veiksmai lėmė nustatytus trūkumus.
9. Nepagrįsti atsakovės atskirtimai į ieškinį grindžiami tuo, kad ieškove neįrodė, jog trūkumai atsirado dėl atsakovės veiksmų ir jos kaltės, nes, priešingai, būtent atsakovė turėjo pareigą įrodyti jos atsakomybę šalinančias defektų atsiradimo priežastis, o ieškovei pakako įrodyti defektų atsiradimo faktą (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir [CK](#)) 6.681 straipsnio 1 dalis, 6.695 straipsnio 1 dalis, 6.697 straipsnio 1, 3 dalys (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-652/2004; 2007 m. gruodžio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-530/2007](#); 2009 m. gruodžio 1 d. nutartis civilinėje [Nr. 3K-3-516/2009](#); 2014 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-3/2014](#)).
10. Teismas, įvertinęs įrodymų visumą, padarė labiau tikėtiną išvadą, kad priešgaisrinio dažymo defektai atsirado todėl, kad darbai buvo atlikti nekokybiškai, nes atsakovė nesilaikė dažymo technologijos, kuri priklauso nuo aplinkos temperatūros bei drėgmės dažymo ir džiūvimo metu, ir šios aplinkybės galėjo turėti įtakos plieninių konstrukcijų priešgaisrinių dažų dangos kokybei. Tokią išvadą pagrindžia tiek Kauno technologijos universiteto (toliau – KTU) Architektūros ir statybos instituto Kompozicinių ir apdailos medžiagų laboratorijos 2018 m. gruodžio 23 d. surašytas Priešgaisrinės dangos ant plieninių konstrukcijų įvertinimo aktas (šios laboratorijos inžinierės E. S. išvada buvo duota po to, kai ji apsilankė objekte, atliko tam tikrus matavimus ir galėjo tiesiogiai įvertinti atsiradusių trūkumų priežastis) (toliau – ir Įvertinimo aktas), tiek eksperto D. K. ekspertizės aktas. Atsakovė nepateikė įrodymų, jog dažymo darbus ji atliko būtent esant tinkamoms sąlygoms, t. y. esant tinkamai aplinkos, konstrukcijų paviršiaus temperatūrai, tinkamiems drėgmės rodikliams, ir laikydamasi dažų gamintojų instrukcijų reikalavimų, nors turėjo pareigą tai įrodyti.
11. Iš statybos darbų žurnalo ištraukus teismas nusprendė, kad atsakovė darbus atliko 2017 m. kovo 1–3 d., žurnale nurodyta atsakovės darbų atlikimo metu buvusi temperatūra – 8–9 °C, tačiau techninės priežiūros vadovo parašų prie šių įrašų nėra. Statybos darbų ginčo objekte (*duomenys neskelbtini*), techninę priežiūrą pagal 2015 m. rugsėjo 5 d. su ieškove sudarytą Statybos techninės priežiūros sutartį vykdė trečiasis asmuo M. K., jis nurodė, kad atsakovei pradedant vykdyti dažymo darbus jis žodžiu įspėjo, jog dėl netinkamų oro ir aplinkos sąlygų (buvo neįgiama temperatūra, dėl to naktimis metalas apšerkšnija) negalima atlikti dažymo darbų, dėl to jis nepasirašė statybos darbų žurnale. Tai iš dalies patvirtina Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos 2019 m. balandžio 17 d. pažyma apie hidrometeorologines sąlygas, pagal šią pažymą, Kauno meteorologijos stoties duomenimis, vidutinė paros oro temperatūra 2017 m. kovo 1–3 d., kai buvo atliekami darbai, buvo 2,6–4,7 °C, minimali ir maksimali paros temperatūra tomis dienomis svyravo nuo minus 0,5 iki 7,9 °C, vyravo lietus, dulksna ir šlapdriba. Dėl to teismas nusprendė, kad negalima daryti išvados, jog atsakovės statybos darbų žurnale nurodyta aplinkos temperatūra yra pagrįstas ir abejonių nekeliantis faktas.
12. Iš priešgaisrinio dažymo darbų technologinės kortelės teismas nustatė, kad buvo atlikti darbai, nurodytas jų kiekis, tačiau aplinkos veiksniai (darbų vykdymo laikas, oro sąlygos, medžiagų temperatūra, drėgmė ir kt.) atliekant dažymo darbus nenurodyti. Iš priešgaisrinių dažų „Char 22“ naudojimui keliamų reikalavimų teismas konstatavo, kad dažymo kokybę nulemia ne tik aplinkos temperatūra – turi būti ir tinkamai paruoštas dengiamos konstrukcijos paviršius, gruntas ir priešgaisriniai dažai bei viršutinė danga turi derėti tarpusavyje, tam yra nurodyti rekomenduojami gruntai ir viršutiniai sluoksniai. Todėl atsakovė, siekdama, kad darbai būtų atlikti kokybiškai, nurodytas aplinkybes turėjo įvertinti prieš atlikdama priešgaisrinio dažymo darbus ([CK 6.645 straipsnio](#) 3 dalis). Laikančiosios konstrukcijos buvo priimtos 2016 m. gegužės 9 d. aktu Nr. 4, 2016 m. gegužės 12 d. aktu Nr. 5 ir 2016 m. gegužės 17 d. aktu Nr. 6, todėl atsakovė, pradedama dažymo darbus, turėjo galimybę įvertinti šių konstrukcijų, kurios turėjo būti nudažytos priešgaisriniais dažais, kokybę, t. y. ar tinkamai paruoštas dengiamos konstrukcijos paviršius, gruntas, ar konstrukcijos paviršius, gruntas ir priešgaisriniai dažai bei viršutinė danga derės tarpusavyje. Dėl to teismas atmetė atsakovės atskirtimą, kad priešgaisriniai dažai galėjo atsilupti dėl netinkamo metalo paviršiaus ar grunto. Apklausiama teismo posėdyje dažų atsilupimo priežastis tyrusi liudytoja E. S. patvirtino, kad dažų danga nebuvo sukibusi su gruntu. Be to, byloje nėra pateikta jokių įrodymų, kad dažai atsiluoksniavo dėl netinkamo nugruntavimo.
13. Priešgaisrinės dangos netinkamos naudoti ten, kur kaupiasi drėgmė ar lyja, todėl drėgnoje aplinkoje ir lauke būtina naudoti viršutinį sluoksnį, turintį tinkamas barjero savybes. Apklausiama teismo posėdyje dažų atsilupimo priežastis tyrusi liudytoja E. S. patvirtino, kad tuomet, kai yra didelė drėgmė, turi būti viršutinis apsauginis sluoksnis. Atsižvelgiant į tai, atsakovė, teikdama komercinį pasiūlymą ieškovei ir rangos sutartimi įsipareigojusi darbus atlikti pagal darbo projektą (rangos sutarties 1.5 punktas), privalėjo įvertinti, ar yra būtinas viršutinis sluoksnis – apsauginis padengimas C3. Apsauginį padengimą C3 pasiūlydama tik tam tikrose konstrukcijų vietose, pati atsakovė, kaip dažymo priešgaisriniais dažais profesionalė, veikė savo rizika ir negali gintis tuo, kad pati ieškove to atsisakė ([CK 6.659 straipsnio](#) 1 dalis). Sutartimi šalys įsipareigojo informuoti viena kitą apie aplinkybes, kurios gali turėti įtakos sutarties tinkamam vykdymui (rangos sutarties 5.2 punktas). Atsakovė nepateikė įrodymų, kad ji būtų įspėjusi ieškove, o ši būtų atsisakiusi, kad visos konstrukcijos būtų padengtos apsauginiu padengimu C3, todėl atsakovė yra atsakinga už dažymo trūkumus ([CK 6.659 straipsnio](#) 2 dalis).
14. Kadangi dažai „Steelguard 562“, „Steelguard 563“ ir „Steelguard 564“ nuo 2016 m. gaminami kaip „Steelguard 564“, tai jų dengimo reikalavimai taikytini kaip „Steelguard 562“ dažams. Pastarosios dangos naudojimo instrukcijoje nurodyta, kad ji tinka C1 ir C4 sąlygomis, viršutinis sluoksnis nebūtinas esant sausoms vidaus aplinkos sąlygoms, joje taip pat nurodyta, kad paviršius turi būti padengtas patvirtintu gruntu, taip pat turi būti sausas ir neužterštas, jo temperatūra medžiagos dengimo ir džiūvimo metu turi būti mažiausiai 3 laipsniais aukštesnė už rasos lašą ir negalima naudoti esant žemesnei nei 5 °C temperatūrai. Atsakovė nepateikė įrodymų, kad, dažydama „Steelguard 564“, įvertino grunto tinkamumą, o dažant buvo tinkama temperatūra ir kiti nustatyti reikalavimai.
15. Teismas atmetė ir atsakovės atskirtimą, kad atliktų darbų kokybę patvirtina Vidaus reikalų ministerijos Gaisrinių tyrimų centro Konstrukcijų tyrimų skyriaus 2017 m. balandžio 4 d. išvada dėl plieninių konstrukcijų atsparumo ugniai. Nurodyta išvada duota Konstrukcijų, padengtų priešgaisrinėmis dangomis, atsparumo ugniai nustatymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas), patvirtinto Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu [Nr. 1-236](#), pagrindu. Aprašas reglamentuoja statinio plieninių, betoninių, medinių konstrukcijų, padengtų reaktyviesiomis ir tinkų dangomis, skydų, plokščių, demblių gaminiais ir komplektais, skirtais konstrukcijų apsaugai nuo gaisro (toliau – priešgaisrinės dangos), atsparumo ugniai nustatymo tvarką (Aprašo 1 punktas). Tai reiškia, kad tokio tyrimo tikslas yra priešgaisrinės dangos atsparumo ugniai nustatymas, o ne dažymo darbų technologijos laikymosi vertinimas. Pagal Aprašą tikrinant konstrukcijų padengimo kokybę taip pat nustatoma: prastos dažymo kokybės požymiai (nepadengtos ar nevisiškai padengtos vietos); matomi dangų nutekėjimai; susidariusių oro pūslių, kitokių nelygumų ar įtrūkių požymiai; kitokie regimi pažeidimai. Tokių pažeidimų išvadoje nėra nurodyta ir nors joje yra fiksuota, kad dangų dengimo metu buvo laikomasi nurodytų aplinkos sąlygų (temperatūros ir drėgmės), tačiau kartu nurodyta, kad išvada parengta remiantis užsakovės UAB „Flameksas ir Ko“ pateikta informacija (pastarąją aplinkybę patvirtina ir Gaisrinių tyrimų centro 2019 m. rugsėjo 10 d. raštas), o konkrečių duomenų apie dangų dengimo metu buvusias temperatūros ir drėgmės sąlygas, dangų suderinamumą šioje išvadoje nėra. Be to, dažymo priešgaisriniais dažais kokybė atsparumo ugniai aspektu šioje išvadoje vertinta tuoj pat po dažymo darbų, t. y. praėjus mėnesiui po dažymo darbų, o trūkumai išryškėjo kur kas vėliau.
16. Teismas konstatavo, kad objektyvus ieškinio senaties termino pradžios (pareiškimo apie trūkumus) momentas yra ieškovės 2018 m. gruodžio 5 d. pretenzija. Ieškove 2018 m. gegužės 9 d. dar nebuvo užfiksavusi atliktų darbų trūkumų (juos užfiksavo 2018 m. birželio 22 d.), todėl tik po to, jau turėdama objektyvius duomenis apie nustatytus darbų trūkumus, galėjo apie tai pareikšti atsakovei. Teismas nusprendė, kad

ieškovė nėra praleidusi ieškinio senaties termino, nustatyto dėl atliktų darbų trūkumų.

17. Dėl nustatytų metalinių konstrukcijų nudažymo priešgaisriniais dažais trūkumų atsakovės darbų rezultato negalima naudoti pagal paskirtį, todėl ieškovės teisė sumažinti darbų kainą iki nulio yra akivaizdi ir gintina [CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punkte įtvirtintu būdu. Kadangi nėra ginčo dėl ieškovės sumokėtos už atsakovės atliktus darbus kainos, tai, sumažinus darbų kainą iki nulio, ieškovės nepagrįstai sumokėti 3630 Eur grąžinti ieškovei.
18. Teismas, remdamasis suformuota teismų praktika (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 21 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-492/2008](#); 2019 m. birželio 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-203-469/2019](#); 2020 m. birželio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-197-469/2020](#)), konstatavo, kad ieškovė gali rinktis kelis teisių gynimo būdus tiek, kiek specialiųjų nuostatų, įtvirtintų [CK 6.665 straipsnyje](#), nepakanka pažeistoms teisėms apginti. Ginčo atveju priešgaisrinio dažymo darbų kainą sumažinus iki nulio, ieškovės teisės visa apimtimi nėra apginamos, todėl gali būti sprendžiama ir dėl patirtų nuostolių, apmokėjus išlaidas trūkumams pašalinti, atlyginimo pagal sutartinę atsakomybę reglamentuojančias teisės normas. Ieškovė pateiktais įrodymais pagrindė šių darbų atlikimo būtinybę ir faktines išlaidas patvirtinančius įrodymus. Atsakovė, žinodama apie trūkumus, kaip ji pati teigia, nuo 2018 m. gegužės 9 d., pati nesiėmė jokių priemonių, kad būtų laiku nustatytos ir išsiaiškintos tokių trūkumų priežastys, nedėjo pastangų ištaisyti šiuos trūkumus, todėl teismas nusprendė ieškinį tenkinti.
19. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal atsakovės apeliacinį skundą, 2021 m. lapkričio 30 d. sprendimu panaikino Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 14 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą – ieškinį atmetė.
20. Kolegija nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 211 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.08.02:2002 „Statybos darbai“ 14, 15 punktus pareiškė, užtikrinančią tinkamą statybos darbų žurnalo pildymą, turi ir statytojo (užsakovo) atstovas (bendrosios statinio statybos techninės priežiūros vadovas), kuris privalo kontroliuoti Statybos darbų žurnalo pildymą, juose pateiktų duomenų atitikimą faktiniams duomenims (Statybos darbų žurnalo pildymo tvarkos aprašo 14, 15 punktai). Ieškovė byloje nepateikė paaiškinimų, kodėl visi trečiojo asmens M. K. prieštaravimai dėl ieškovės vykdomų darbų buvo išdėstyti žodžiu ir dėl kokių priežasčių jie nebuvo įrašyti statybos darbų žurnale. Kolegija konstatavo, kad, nesant loginio tokių veiksmų paaiškinimo, trečiojo asmens M. K. parodymai vertintini kritiškai. Ieškovė, tinkamai nevykdžiusi pareigos fiksuoti statybos darbų eigą tvarkingai užpildant statybos darbų žurnalą, prarado galimybę rentis objektyviu rašytiniu įrodymu, kuriame turi būti fiksuojamos darbų atlikimo pastabos. Nesant ieškovės atstovo pretenzijų statybos darbų žurnale, pirmosios instancijos teismas neturėjo kvestionuoti atsakovės atstovo šiame dokumente užfiksuotos informacijos apie oro temperatūrą, buvusią vykdant darbus, ir šią aplinkybę traktuoti ieškovės naudai. Statybos darbų žurnale nenurodžius pretenzijų dėl darbų atlikimo, besąlygiškai priėmus atsakovės atliktus darbus, kolegija nusprendė, kad ieškovė tenkino atsakovės vykdomų dažymo darbų sąlygos, ji priėmė jų rezultata, tokiu būdu prisiėmė bet kokią riziką dėl darbų trūkumų atsiradimo.
21. Byloje nenustatyta aplinkybių, leidžiančių teigti, kad atsakovė dažymo darbus atliko netinkamomis oro sąlygomis, kurios neigiamai paveikė priešgaisrinių dažų „Char 22“ sukibimą su metalu. Atsakovė į bylą pateikė UAB „IrisVernici“ (priešgaisrinių dažų specialistų) raštą dėl šių dažų techninės specifikacijos, pagal kurią minimali aplinkos temperatūra dažant ir džiovinant šiuos dažus yra 0 °C. Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos pažyma apie hidrometeorologines sąlygas patvirtina, kad 2017 m. kovo 1–6 d. oro vidutinė paros temperatūra buvo virš 0 °C (2,9 °C). Nors ši pažyma nepatvirtina statybos darbų žurnale nurodytos 8–9 °C temperatūros, tačiau atitinka temperatūrą, kuriai esant galima atlikti dažymo darbus.
22. Kolegija, susipažinusi su įvertinimo ir Ekspertizės aktų turiniu, nustatė, kad šiuos dokumentus parengę specialistai nepateikė kategoriško atsakymo dėl dažų atsisluoksniavimo priežasties, netinkamai atliktų darbų fakto. Įvertinimo akte išvada dėl priešgaisrinių darbų nekokybiškumo, darbų neatitikties instrukcijoms buvo padaryta prielaidos forma, t. y. nesant vienareikšmiško atsakymo nagrinėjamu klausimu.
23. Sprendžiant dėl Ekspertizės akto įrodomosios reikšmės taip pat nustatyta, kad ekspertas dėl duomenų trūkumo negalėjo nustatyti tikslios dažų atsisluoksniavimo priežasties, tačiau padarė išvadą, jog tai atsitiko dėl netinkamų oro sąlygų, kaip teigiama ir Įvertinimo akte. Toks eksperto atsakymas traktuojamas kaip neargumentuotas, suformuotas tarpusavyje prieštaraujančių teiginių pagrindu. Eksperto išvadą apie dažymo darbų atlikimą, nesilaikant dažų gamintojo instrukcijų, lėmė techninio prižiūrėtojo pateikta informacija apie oro temperatūrą ir drėgmės lygį, o ne objektyvūs duomenys, kurių, kaip pabrėžė ekspertas, statybos darbų žurnale neužfiksuota. Ekspertas taip pat pabrėžė, kad tiriamos aplinkybės negalima tiksliai nustatyti.
24. Kolegija, atsižvelgdama į kasacinio teismo išaiškinimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. sausio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-45/2008](#); 2008 m. rugsėjo 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-409/2008](#); 2009 m. sausio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-54/2009](#)) bei esant Ekspertizės akto prieštaravimams, trūkumams, konstatavo, kad jame išdėstytos išvados nėra parentos tyrime išanalizuotais duomenimis ir kad jos negali objektyviai patvirtinti atsakovės netinkamų darbų. Dėl šios priežasties kolegija Ekspertizės aktą pripažino nepatikimu ir juo nesivadovavo.
25. Kolegija konstatavo, kad byloje nėra objektyvių įrodymų, patvirtinančių atsakovės netinkamai atliktus dažymo darbus ar kad ji nesilaikė tam tikrų darbams ir dažams taikomų techninių instrukcijų. Nesant šiuos faktus pagrindžiančių duomenų, nėra teisinio pagrindo konstatuoti priežastinį ryšį tarp atsakovės atlikto darbo ir rezultato – atsisluoksniavusių dažų.
26. Pagal byloje esantį objekto techninį projektą plieninėms konstrukcijoms buvo nustatyta C3 aplinkos koroziskumo klasė (vidutinis poveikis, taikomas gamybinėms patalpoms, kur didelis oro drėgnumas ir gali būti užterštas oras, pvz., maisto pramonės įmonės, skalbyklos, alaus daryklos, pieninės; Lietuvos standartas LST EN ISO 12944-2). Atsakovės 2016 m. balandžio 26 d. pasiūlymas ieškovei buvo sudarytas vadovaujantis šiuo aplinkos koroziskumo rodikliu. Ieškovė, turėdama tinkamą metalinių konstrukcijų dažymo darbų priežiūrą vykdantį asmenį, pritarė tokiam pasiūlymui. Ieškovė turėjo pakankamai informacijos apie galimą patalpų drėgmę bei atsakovės parinktą dažų koroziskumo kategoriją, todėl turėjo suvokti, kad bet koks nukrypimas nuo sąlygų, pvz., per didelė drėgmė nešildant patalpų ir nesant langų, gali lemti atitinkamas pasekmes – dažų atsisluoksniavimą.
27. Pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsakovei, kaip savo srities profesionali, nustatė pareigą įvertinti būtinumą dažus dengti apsauginiu sluoksniu, apsaugančiu nuo drėgmės, o to nepasiūlius, pripažino, kad ji veikė savo rizika. Darant tokią išvadą, nebuvo atsižvelgta į techniniam prižiūrėtojui tenkančias pareigas. Atsakovei pateikus pasiūlymą, tinkantį C3 aplinkos koroziskumo klasei, kaip sandėliavimo paskirties objektui, ir ieškovės kompetentingam atstovui jį patikrinus ir priėmus, atsakovė šiuo atveju neturi atsakyti už galimus pasiūlymo trūkumus.
28. Kolegija nusprendė, kad išdėstytos aplinkybės yra pakankamos konstatuoti, jog atsakovei atsakomybė už dažymo darbų defektus nekyla ([CK 6.697 straipsnio](#) 3 dalis).

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

29. Kasaciniu skundu ieškovė prašė panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, priteisti iš atsakovės 819 Eur žyminio mokesčio, sumokėto už kasacinį skundą, ir išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme apmokėti atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 29.1. Ginčo atveju apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė materialiosios teisės normas ([CK 6.645 straipsnio](#) 3 dalis, 6.659 straipsnio 1–2 dalys, 6.697 straipsnio 3 dalis), reglamentuojančias rangovo atsakomybę ir pareigas statybos rangos teisiniuose

santykiuose, ir nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos šių normų aiškinimo ir taikymo praktikos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. gruodžio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-530/2007](#); 2009 m. gruodžio 1 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-516/2009](#); 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2010](#); 2011 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-559/2011](#); 2014 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-3/2014](#)). Ieškovė pretenzijas dėl darbų trūkumų pareiškė atsakovei per jos suteiktą garantinį terminą. Darbų trūkumų faktas nustatytas ir atsakovė jo negiginėjo. Taigi ginčui išspręsti turėjo būti taikytas [CK 6.697 straipsnio 3 dalies](#) nuostatos. Būtent atsakovė turėjo pareigą įrodyti jos atsakomybę šalinančias defektų atsiradimo priežastis, o ieškovei pakako įrodyti defektų faktą. Nepaisant to, ieškove byloje teikė įrodymus, patvirtinančius netinkamai atliktų darbų faktą, o atsakovė neįrodė, kad darbus atliko tinkamai pagal visus keliamus reikalavimus ir kad trūkumai negalėjo atsirasti dėl jos kaltės, ir nepateikė jokių įrodymų, kad darbų trūkumus, t. y. dažų atsilupimą, nulėmė netinkamas objekto eksploatavimas. Apeliacinės instancijos teismas nagrinėjo, ar byloje įrodyti atsakovės neteisėti veiksmai – netinkamai atlikti darbai ir priežastinis ryšys tarp atsakovės atliktų darbų ir jų rezultato – atsiluoksniausių dažų, tačiau faktiškai nenustatė, jog egzistuoja [CK 6.697 straipsnio 3](#) dalyje imperatyviai reikalaujami pagrindai. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė įrodinėjimo, įrodymų tyrimo ir vertinimo taisykles, įtvirtintas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 176 straipsnyje, 183 straipsnio 1 dalyje, 185 straipsnio 1 dalyje, ir nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo šių teisės normų aiškinimo ir taikymo praktikos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gegužės 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-272/2014](#); 2020 m. liepos 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-219-701/2020](#); kt.). Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, jog byloje nėra objektyvių įrodymų, patvirtinančių atsakovės netinkamai atliktus dažymo darbus ar kad ji nesilaikė tam tikrų darbams ir dažams taikomų techninių instrukcijų, t. y. neįrodė atsakovės neteisėti veiksmai. Apeliacinės instancijos teismas iš esmės vertino ne atsakovės turėtas įrodinėti jos atsakomybę galimai šalinančias sąlygas, t. y. ar nustatyti trūkumai atsirado dėl objekto ar jo dalių normalaus susidėvėjimo, jo netinkamo naudojimo, o tai, ar byloje surinkti įrodymai patvirtina atsakovės netinkamą darbų atlikimą bei priežastinį ryšį tarp netinkamai atliktų darbų ir jų pasekmių, nors to ieškove neturėjo pareigos įrodinėti.

29.2. Rangovas, specializuodamasis statybos darbų srityje, užsiimdamas ūkine komercine veikla, kurios tikslas – siekti pelno, privalo turėti darbų atlikimui būtinus įgūdžius ir žinias, gerai žinoti savo teises bei pareigas ir veikti savo rizika (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-231/2014](#)). Atsakovė patvirtino, jog susipažino su objekto darbo projektu, kuriame aprašyti darbai, ji turėjo ir būtent atsakovė pateikė ieškovei komercinį pasiūlymą darbams, kurie užtikrintų objekto atliktų projektiniams sprendimams ([CK 6.645 straipsnio 3](#) dalis). Dėl to būtent atsakovei teko pareiga savarankiškai parinkti tinkamiausią užduoties, t. y. darbų atlikimo, įvykdymo būdą. Atsakovė pati pasirinko darbų atlikimo laiką (2017 m. kovo 1–6 d. oro sąlygos) ir būdus (konstrukcijų paruošimo įvertinimas). Jokių reikalavimų ieškovei dėl darbų atlikimo sąlygų ar jų rezultato naudojimo atsakovė nekėlė. Taigi atsakovė, teikdama komercinį pasiūlymą ieškovei ir rangos sutartimi įsipareigojusi darbus atlikti pagal darbo projektą (Sutarties 1.5 punktas), privalėjo įvertinti, ar yra būtinas viršutinis sluoksnis – apsauginis padengimas C3. Atsakovė, kaip dažymo priešgaisriniais dažais profesionalė, pasiūlydama apsauginį padengimą C3 tik tam tikrose konstrukcijų vietose, veikė savo rizika. Be to, atsakovė, pradėdama dažymo darbus, turėjo galimybę ir pareigą įvertinti konstrukcijų, kurios turėjo būti nudažytos priešgaisriniais dažais, kokybę, t. y. ar tinkamai paruoštas dengiamos konstrukcijos paviršius, gruntas, ar konstrukcijos paviršius, gruntas ir priešgaisriniai dažai bei viršutinė danga derės tarpusavyje. Atsakovė darbus pagal sutartį atliko vykstant objekto statybai, t. y. objektas dar nebuvo eksploatuojamas, ir galėjo įvertinti pastato baigtumo lygį, todėl atmetinės apeliacinės instancijos teismo prielaidos, kad ieškovei turėjo būti žinoma apie galimas pasekmes nukrypstant nuo objekto eksploatavimo sąlygų, pvz., jo nešildant. Būtent atsakovė turėjo įvertinti, kokiomis sąlygomis bus naudojamos priešgaisriniais dažais nudažytos konstrukcijos, ir įspėti užsakovę (ieškove) dėl galimo dažymo darbų kokybės pablogėjimo sąlygų ([CK 6.659 straipsnio 1, 2](#) dalys) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-495-2012). Tai, kad ieškove, neįspėta apie galimus darbų rezultato naudojimo trūkumus, priėmė atliktus darbus, savaime nereikia, jog ji tokiu būdu prisiėmė bet kokią riziką dėl galimų darbų trūkumų. Toks apeliacinės instancijos teismo aiškinimas iš esmės paneigia statybos darbų garantijos suteikimo paskirtį – apsaugoti užsakovo interesus dėl naujai paašikėjusių atliktų darbų trūkumų. Atsakovė, žinodama (ar turėdama žinoti), kad pasirinktos apimties darbų atlikimas tuo metu buvusiomis oro sąlygomis gali turėti neigiamos įtakos darbų rezultato tinkamumui ar tvirtumui, norėdama išvengti jai galinčių kilti neigiamų padarinių, privalėjo sustabdyti darbus ir įspėti ieškove apie galimas grėsmes.

29.3. Teismams buvo būtina nustatyti, ar egzistuoja [CK 6.697 straipsnio 3](#) dalyje nurodyti pagrindai, šalinantys atsakovės atsakomybę. Atsakovė neįrodė, jog trūkumai atsirado dėl ieškovių netinkamo naudojimosi sandėlio patalpomis. Apeliacinės instancijos teismas netyrė ir nevertino, kad atsakovė nepateikė jokių konkrečių įrodymų, kaip ar kodėl, t. y. kokiais kriterijais remiantis, pastatas netinkamai buvo eksploatuojamas. Byloje nėra įrodymų ar paaiškinimų, nuo kokių sąlygų ieškovei tariamai negalėjo nukrypti, kokia drėgmė tariamai laikytina per didelė ar kaip su darbų trūkumais galėtų būti susiję pastato langai. Be to, teismas nenustatė, kad pastatas būtų buvęs netinkamai naudojamas. Atsakovė darbus vykdė objekto statybos metu, todėl pastatas objektyviai negalėjo būti eksploatuojamas. Apeliacinės instancijos teismas nekonstatavo, jog egzistuoja [CK 6.697 straipsnio 3](#) dalyje nurodyti pagrindai, todėl nėra aišku, kuo remdamasis jis nusprendė, jog atsakomybė dėl darbų defektų atsakovei nekyla.

29.4. Apeliacinės instancijos teismas nenustatė visų reikšmingų aplinkybių. Teismas, darydamas prielaidas, jog atsakovė vieną iš medžiagų – „Char 22“ panaudojo tinkamai, rėmėsi atsakovės pateiktu bendrovės „Iris Vernici“ raštu, nors nurodyta aplinkybė galėjo būti nustatyta tik įvertinus naudotų medžiagų gamintojų technines specifikacijas, bet šių teismas nevertino. Apeliacinės instancijos teismas, vertindamas darbų vykdymo metu buvusias oro sąlygas, rėmėsi objekto statybos darbų žurnalo išrašo duomenimis, tačiau įrašai šiame dokumente atsakovės buvo padaryti vienašališkai ir nepatvirtinti techninio prižiūrėtojo. Be to, buvo nurodyta tik oro temperatūra (8–9 °C). Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos 2019 m. balandžio 17 d. pažymoje apie hidrometeorologines sąlygas buvo nurodyta darbų atlikimo metu buvusi vidutinė paros oro temperatūra – 2,6–4,7 °C, santykinė oro drėgmė – 87–97 proc. Atsakovė sutiko, jog metalinių konstrukcijų dažymo ir džiūvimo metu yra svarbu įvertinti patalpos temperatūrą, santykinę oro drėgmę ir dažomo paviršiaus temperatūrą, tačiau tokių matavimų nepateikė. Reikalavimai įvertinti ne tik oro temperatūrą, bet ir santykinę oro drėgmę buvo nurodyti medžiagų („Steelguard 564“, „Char 22“) techninėse specifikacijose. Atsakovė turėjo pareigą, tačiau nepateikė įrodymų, jog dažymo darbus atliko esant tinkamoms sąlygoms, t. y. esant tinkamai aplinkos, konstrukcijų paviršiaus temperatūrai, tinkamiems drėgmės rodikliams, bei laikydamasi dažų gamintojų instrukcijų reikalavimų. Trečiasis asmuo M. K. taip pat patvirtino, kad sąlygos atsakovės darbams jo pasirinktu darbų atlikimo metu buvo netinkamos, t. y. per šalta ir per drėgna. Apeliacinės instancijos teismo pasirinktas įrodymų tyrimo metodas, t. y. vadovautis tik atsakovės vienašališkai parengtais duomenimis, nevertinant kitų byloje esančių objektyvių bei nešališkų subjektų pateiktų duomenų visumos, laikytinas akivaizdžiai nepagrįstu įrodymų tyrimo ribojimu bei nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamos vienosios praktikos. Be to, apeliacinės instancijos teismas pripažino, jog atsakovės deklaruoti duomenys prieštaravo pažymoje apie hidrometeorologines sąlygas nurodytiems duomenims, tačiau šiuos prieštaravimus laikė nereikšmingais.

29.5. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai įvertino faktines aplinkybes dėl darbams atlikti reikalingos C3 koroziskumo klasės pagal objekto projektinę dokumentaciją. Atsakovė, teikdama komercinį pasiūlymą ir rangos sutartimi įsipareigojusi darbus atlikti pagal darbo projektą (Sutarties 1.5 punktas), privalėjo įvertinti, ar yra būtinas viršutinis sluoksnis – apsauginis padengimas C3. Byloje pateikti duomenys patvirtina (LST EN ISO 12944-2), kad C3 atmosferokoroziskumo kategorijai priklauso patalpos, kuriose didelis drėgnumas. Apeliacinės instancijos teismas apskritai nevertino aplinkybių, jog atsakovė C3 koroziskumo apsauga ieškovei pasiūlė tik daliai objekte vykdytų darbų, teigdama, jog tokia darbų apimtis yra pakankama norint pasiekti tinkamą rezultatą. Atsakovė atliekant darbus objektas buvo statomas ir dar nebuvo pradėtas eksploatuoti. Todėl nėra aišku, kuo remdamasis apeliacinės instancijos teismas sprendime nurodė, jog ieškovei turėjo informacijos apie patalpų galimą drėgmę ir ką tokia informacija byloje turėjo pagrįsti. Be to,

jokių tariamos drėgmės ribų, į kurias neva reikėjo atsižvelgti, apeliacinės instancijos teismas nenurodė. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai nustatė C3 koroziskumo klasės įtaką atliktiems darbams, kadangi būtent tinkamas objekto konstrukcijų padengimas C3 apsauga ir turėjo užtikrinti apsaugą nuo drėgmės bei kokybišką darbų rezultatą. Apsauginį padengimą C3 pasiūlydama tik tam tikrose konstrukcijų vietose, atsakovė, kaip dažymo priešgaisriniais dažais profesionalė, veikė savo rizika, o byloje nesant įrodymų, kad ji būtų įspėjusi ieškovo, o ši būtų atsisakiusi, kad visos konstrukcijos būtų padengtos apsauginiu padengimu C3, atsakovė yra atsakinga už dažymo trūkumus. Byloje nustatyta, jog objekte atsilupo ir nuo konstrukcijų nukrito visos atsakovės naudotos medžiagos, įskaitant ir C3 klasei priskiriamus drėgnai aplinkai atsparius dažus, o tai patvirtina, jog lemiamą reikšmę darbų trūkumams (ginčo medžiagų atsilupimui) turėjo netinkamos oro sąlygos jų atlikimo metu bei netinkamai paruošti paviršiai, t. y. patalpose buvo netinkama temperatūra ir drėgmė dažymo darbams vykdyti, darbai atlikti nesilaikant dažų gamintojų instrukcijų, o ne objekte buvusios oro sąlygos po darbų atlikimo.

- 29.6. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai vertino ekspertizės išvadą. Ekspertizės akte konstatuota, kad labiausiai tikėtina ginčo medžiagų atsilupimo priežastis – netinkamos oro sąlygos medžiagų dengimo metu bei netinkamai paruošti paviršiai, t. y. patalpose buvo netinkama temperatūra ir drėgmė vykdyti dažymo darbus, darbai atlikti nesilaikant dažų gamintojo instrukcijų, kadangi atsiluoksniavo visos atsakovės naudotos medžiagos, įskaitant ir C3 klasei priskiriamus drėgnai aplinkai atsparius dažus. Ekspertizės akto išvadų pagrįstumą patvirtina ir kitų byloje surinktų įrodymų visuma (atsakovės naudotų medžiagų techninės specifikacijos, darbų atlikimo laikotarpio hidrometeorologijos tarnybos pažyma, 2018 m. gruodžio 18 d. KTU Architektūros ir statybos instituto Kompozitinių ir apdailos medžiagų laboratorijos priešgaisrinės dangos ant plieninių konstrukcijų įvertinimo aktas, trečiojo asmens M. K. parodymai). Eksperto išvada, jog dažai atsiluoksniavo dėl netinkamų oro sąlygų darbų vykdymo metu, suformuota kaip labiausiai tikėtina dažų atsilupimo priežastis, remiantis ekspertizės metu surinktais duomenimis, todėl apeliacinės instancijos teismas neturėjo jokio objektyvaus pagrindo teigti, kad minėta išvada yra prieštaraujanti bei neparemta tyrime analizuotais duomenimis. Tokią išvadą pagrindžia ir KTU Architektūros ir statybos instituto Kompozitinių ir apdailos medžiagų laboratorijos 2018 m. gruodžio 23 d. surašytas Priešgaisrinės dangos ant plieninių konstrukcijų įvertinimo aktas (atkreiptinas dėmesys, kad šios laboratorijos inžinierės E. S. išvada buvo duota po to, kai ji apsilonkė objekte, atliko tam tikrus matavimus ir galėjo tiesiogiai įvertinti atsiradusių trūkumų priežastis). Civiliniame procese galiojant labiausiai tikėtino fakto taisyklei, vien tai, kad tyrimo išvadoje darbų trūkumų priežastis nurodyta kaip labiausiai tikėtina, nėra pakankamas pagrindas paneigti šios išvados įrodomąją reikšmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gruodžio 1 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-516/2009](#)). Bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu atsakovė ekspertizės akto neginčijo.
30. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo palikti nepakeistą apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 30.1. Atsakovė pateikė ieškovei komercinį pasiūlymą, nurodydama tai, kad antikorozinės C3 dangos dažymo darbus atliks tik tam tikrose metalinių konstrukcijų vietose. Ieškovė tokį atsakovės pasiūlymą vertino ir jį patvirtino pasirašydama sutartį. Atsakovė nesiūlė ieškovei atlikti didesnės apimties darbų. Taigi šalims, kaip nurodyta sutarties 1.1 dalyje pagal užsakovo užsakymą ir rangovo pasiūlymą, suderinus sąlygas, ieškovei negalėjo kilti teisėtų lūkesčių, kad atsakovė atliks daugiau (didesnės apimties) antikorozinės C3 dangos darbų, nei šalys susitarė. Apeliacinės instancijos teismas įvertino atsakovės ofertą ir jos turinį bei ieškovės akceptą į ofertą, o pirmosios instancijos teismas apsiribojo, iš sutarties sudarymo aplinkybių viseto išskirdamas vien pasiūlymo pateikimo aplinkybę (ofertą), nepasisakydamas dėl ieškovės pasiūlymo akcepto.
- 30.2. Statybos darbų žurnalo 2017 m. kovo 1 d. – 2017 m. kovo 6 d. įrašuose, 2017 m. kovo 14 d. Atliktų darbų akte Nr. 2017-03/24, Pažymoje apie atliktų darbų ir išlaidų vertę už 2017 m. kovo mėn. atliktus darbus atsakovė, pakartodama pasiūlymo pozicijas, nurodė, kokias konstrukcijas nudažė tik priešgaisriniais dažais (664 ir 87 kv. m) ir kokias atskirai (202 kv. m) padengė dar ir antikorozine C3 danga. Ieškovė šiuos atsakovės atliktus ir atskiromis pozicijomis nurodytus dažymo darbus priėmė pasirašydama nurodytus dokumentus ir nenurodė, kad jos netenkina atlikta antikorozine C3 danga atliktų dažymo darbų apimtis, nors pripažįsta, kad darbo techniniame projekte buvo nurodyta, kad antikorozine C3 danga bus padengta daugiau konstrukcijų. Tai sudaro pagrįstą pagrindą pripažinti, kad atsakovė neatliko jokių neteisėtų veiksmų.
- 30.3. Apeliacinės instancijos teismas nepažeidė įrodinėjimo, įrodymų tyrimo ir vertinimo taisyklių, teisingai aiškino ir taikė [CK 6.697 straipsnio](#) 3 dalį. 2017 m. balandžio 14 d. atliekant bandymus, po to, kai 2017 m. kovo mėn. (po mėnesio) buvo atlikti dažymo priešgaisriniais dažais darbai, nebuvo konstatuoti jokie matomi dangos pažeidimai ar kad gruntas, priešgaisrinė danga ir viršutinė danga tarpusavyje nesuderinti, dažai nesilaiko, lupasi ar pan. Taigi atsakovė nenukrypo nuo normatyvinių statybos dokumentų reikalavimų, pasiekė gamintojų techninėse specifikacijose ir sutartyje nustatytus statybos darbų kokybinius rodiklius ([CK 6.684 straipsnio](#) 1 dalis, 6.695 straipsnio 1 dalis, 6.697 straipsnio 1 dalis). Jeigu ieškovė turėjo atsakovei priekaištų dėl dažymo metu nesilaikytų priešgaisrinių dažų gamintojų techninių specifikacijų ar netinkamos temperatūros, ji turėjo teisę nustatyti rangovei protingą terminą trūkumams pašalinti, o jeigu rangovė per nustatytą terminą šio reikalavimo neįvykdė, – atsisakyti sutarties ([CK 6.658 straipsnio](#) 3 dalis) arba tokias pastabas (darbų trūkumus) nurodyti atliktų darbų akte.
- 30.4. Nei statytojai (užsakovei) atstovavęs techninę priežiūrą vykdęs asmuo statybos darbų žurnale, nei užsakovė (ieškovė) atliktų darbų perdavimo–priėmimo akte nenurodė jokių trūkumų (priekaištų dėl atliktų darbų), todėl vadovaujantis [CK 6.662 straipsnio](#) 3 dalimi ji remtis šių trūkumų faktu negali, dėl to negalima konstatuoti atsakovės neteisėtų veiksmų, pasireiškusių sutartinės prievolės netinkamu įvykdymu (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-848 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“ (toliau –ir Reglamentas) patvirtinto Statybos darbų žurnalo pildymo tvarkos aprašo 15 punktas, Reglamentas 95 punktas ir kt.).
- 30.5. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-971 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 „Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka. Naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka“ 15 punkte nustatyta, kad gamybinėse ir kitose patalpose būtina palaikyti tokį temperatūros, drėgmės ir oro apykaitos režimą, koks jis nustatytas statinio projekte ir statinių bei konstrukcijų eksploatavimo techniniuose dokumentuose. Byloje nustatytas faktas, kad ieškovė nuo 2017 m. kovo 24 d. (kai atsakovė dažymo priešgaisriniais dažais darbų rezultatą perdavė ieškovei) iki 2018 m. gegužės 9 d., t. y. daugiau nei metus, nebuvo sudėjusi langų, sandėlio patalpų nešildė. Kiekvienas apdairus, rūpestingas ir protingas asmuo turi ir gali numatyti, kad jei jis laiku neįgyvendins statybos projekto, neužtikrins jame nurodytų normatyvinių reikalavimų, pvz., vidaus sienų, plieninių konstrukcijų apsaugos nuo išorės klimato, vandens, šalčio patekimo į statinio vidų, nešildys, nevedins patalpų (kaip minėta objekto Techniniame projekte, metalinėms konstrukcijoms nurodyta koroziskumo C3 klasė neatitinka naudojimosi lauko sąlygomis reikalavimų), bet koks vidaus apdailos rangos darbo rezultatas, jeigu jis nėra pritaikytas tokioms sąlygoms (o nagrinėjamu atveju tokia situacija ir buvo), suges, o rangovė įspėti užsakovę (ieškovo) dėl galimo dažymo darbų kokybės pablogėjimo sąlygų [CK 6.659 straipsnio](#) 1, 2 dalių prasme neprivalėjo.
- 30.6. Atsakovė teikė įrodymus, kokių organizacinių ir techninių priemonių statinio būklei palaikyti nesilaikymas nulėmė pastovios optimalios temperatūros neužtikrinimą, didesnės drėgmės susikaupimą, taip pat priežastinį ryšį bei pasekmes dėl tokių veiksmų neatlikimo – objekte atsirado pelėsis, ant žemės augo grybai, drėgmė kondensavosi ant metalinių konstrukcijų, dėl to ant jų atsirado korozija (rūdys), kuri ir lėmė dažų atsokimą. Be langų šilumos palaikymo drėgmei reguliuoti, t. y. iš esmės lauko sąlygomis, koroziskumas pasiekė C5 klasę. Dažymo C5 koroziskumo klasės priešgaisriniais dažais (kad jie galėtų būti naudojami lauko sąlygomis ir veikiami tiesiogiai vėjo, lietaus, drėgmės, temperatūros pokyčių, saulės UV spindulių ir kt.) ieškovė iš atsakovės neužsakė. Taigi nuo to momento, kai atsakovė atliko ir ieškovei perdavė šalių sudarytoje sutartyje nurodytus darbus, jų darbo rezultatas – atsitiktinio sugedimo rizika perėjo ieškovei. Taigi ieškovės, o ne atsakovės pareiga buvo toliau užtikrinti objekto valdymą ir naudojimą, jo priežiūrą, kad jis atitiktų C3

koroziskumo kategorijai keliamus reikalavimus.

30.7. Ieškovė rėmėsi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gruodžio 1 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. 3K-3-516/2009](#), kurioje kasacinis teismas pažymėjo, kad jei ekspertinė išvada formuojama kaip labiausiai tikėtina, tai nėra pakankamas pagrindas paneigti šios išvados įrodomąją reikšmę, tačiau byla nebuvo užbaigta galutiniu kasacinio teismo sprendimu. Nagrinėjamoje byloje ekspertas D. K. neatsakė į nė vieną ekspertizei pateiktą klausimą. Iš ekspertizės akto nematyti, kad teismo ekspertas būtų atlikęs jam pavestą tyrimą. Ekspertizės akto tiriamoji dalis yra nemotyvuota ir iš esmės tai yra tik asmens nuomonė, kuri nėra paremta nei mokslinio tyrimo metodais, nei techninėmis žiniomis ir jų pagrindimu, nei bylos teisingo išnagrinėjimo tikslais atliktais tyrimais ar jų rezultatais. Taigi ekspertas pažeidė Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatymo keliamą reikalavimą, kad ekspertas išvadas gali teikti tik remdamasis savo žiniomis ir kompetencija, o išvados padaromos iš tyrimų būdu gautų rezultatų (27 straipsnio 3 dalis). Nustačius tokius pažeidimus pripažinti, kad ekspertizės aktas yra leistinas bei patikimas įrodymas, ir juo pasiremti priimant sprendimą šioje byloje nebuvo galima. Teismo posėdžio metu ekspertas nurodė, kad rūdys taip pat galėjo būti priešgaisrinių dažų atsilupimo priežastis, t. y. jis pats savo parodymais paneigė ekspertizės akte padarytas išvadas.

30.8. Atsakovės poziciją patvirtina byloje pateikti įrodymai: antstolės R. Pauzienės 2018 m. birželio 22 d. faktinių aplinkybių konstatavimo protokolai, liudytojo D. S. parodymai.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl rangovo atsakomybės už defektus, atsiradusius garantiniu laikotarpiu ir pareigos atlyginti nuostolius

31. Statybos rangos sutartis reglamentuoja [CK 6.681–6.699](#) straipsniai, taip pat [CK 6.644–6.671](#) straipsniuose įtvirtintos bendrosios rangos sutarčių nuostatos, jeigu jos neprieštarauja specialiosioms statybos rangos normoms ([CK 6.644 straipsnio](#) 2 dalis). Statybos tvarką, statybos dalyvių ir kitų juridinių bei fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus ir atsakomybę nustato [CK](#), taip pat Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Statybos įstatymo 1 straipsnio 1 dalis).
32. Pagal [CK 6.681 straipsnio](#) 1 dalį statybos rangos sutartimi rangovas įsipareigoja per sutartyje nustatytą terminą pastatyti pagal užsakovo užduotį statinį arba atlikti kitus statybos darbus, o užsakovas įsipareigoja sudaryti rangovui būtinas statybos darbams atlikti sąlygas, priimti darbų rezultatą ir sumokėti sutartyje nustatytą kainą.
33. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad pati svarbiausia rangovo pareiga yra atlikti tam tikrą darbą ir gauti jo rezultatą. Reikšminga šios pareigos sudėtinė dalis yra pareiga užtikrinti darbo rezultato kokybę, kitaip dar vadinama rangovo pareiga garantuoti darbų kokybės atitiktį sutarčiai – atitiktis sutarčiai garantija arba kokybės garantija pagal įstatymą (statybos rangos santykius reglamentuojantis [CK 6.695 straipsnis](#) ir atitinkamai bendruosius rangos santykius reglamentuojantis [CK 6.663 straipsnis](#) bei 6.665 straipsnio 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. lapkričio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-443-1075/2018](#), 23 punktas).
34. Kriterijai, pagal kuriuos turi būti sprendžiama, ar rangos darbai atitinka kokybės reikalavimus, įtvirtinti [CK 6.663](#) straipsnyje: rangovo atliekamų darbų kokybė privalo atitikti rangos sutarties sąlygas, o jeigu sutartyje kokybės sąlygos nenustatytos, – įprastai tokios rūšies darbams keliamus reikalavimus; darbų rezultatas jo perdavimo užsakovui momentu turi turėti rangos sutartyje nustatytas ar įprastai reikalaujamas savybes ir turi būti tinkamas naudoti pagal paskirtį protinę terminą; jeigu įstatymas ar rangos sutartis nustato atliekamų darbų privalomus reikalavimus, rangovas, veikiantis kaip verslininkas, privalo tų reikalavimų laikytis; rangos sutartyje šalys gali nustatyti rangovo pareigą atlikti darbą pagal aukštesnius, nei nustatyti privalomi, reikalavimus. Spręsdamas tarp rangovo ir užsakovo kilusį ginčą dėl darbų kokybės, teismas negali apsiriboti rangos sutarties vertinimu ir konstatavimu, kad atlikti darbai atitinka sutarties sąlygas, rangos darbų kokybė taip pat turi būti įvertinta pagal įprastus tos rūšies darbams ir (ar) įstatyme specialiai įtvirtintus reikalavimus (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2010](#); 2020 m. birželio 25 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-197-469/2020](#) 36 punktą).
35. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad rangovo atsakomybė už darbų kokybę išlieka ir pasibaigus statybos rangos sutarčiai; įstatyme nustatyta rangovo atliktų darbų kokybės garantija – rangovas, jeigu ko kita nenustato statybos rangos sutartis, per visą garantinį laiką užtikrina, kad statybos objektas atitinka normatyvinių statybos dokumentų nustatytus rodiklius ir yra tinkamas naudoti pagal sutartyje nustatytą paskirtį; rangovas atsako už defektus, nustatytus per garantinį terminą, jeigu neįrodo, kad jie atsirado dėl objekto ar jo dalių normalaus susidėvėjimo, jo netinkamo naudojimo ar užsakovo arba jo pasamdytų asmenų netinkamai atlikto remonto arba dėl užsakovo ar jo pasamdytų asmenų kitokių kaltų veiksmų ([CK 6.697 straipsnio](#) 1, 3 dalys). Šios materialiosios teisės normos reiskia specifinį įrodinėjimo naštos pasiskirstymą teisme sprendžiant ginčus dėl garantiniu laikotarpiu atsiradusių statybos darbų trūkumų. Kasacinio teismo nutartyje akcentuojama, kad tokio ginčo atveju netaikomos bendrosios procesinės įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklės; užsakovas privalo įrodyti tik defektų faktą ir neprivalo įrodinėti rangovo neteisėtų veiksmų ir priežastinio ryšio tarp neteisėtų veiksmų ir žalos; tuo tarpu rangovas, siekdamas išvengti atsakomybės, turi įrodyti [CK 6.697 straipsnio](#) 3 dalyje nurodytas, jo atsakomybę šalinančias defektų atsiradimo priežastis (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. lapkričio 29 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-652/2004](#); 2005 m. liepos 11 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-371/2005](#); 2009 m. gruodžio 1 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-516/2009](#); 2020 m. birželio 25 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-197-469/2020](#) 38 punktą).
36. Kasacinio teismo praktikoje taip pat nurodoma, kad dėl netinkamo rangos sutarties vykdymo nukentėjusios šalies teisių gynimo būdai įtvirtinti tiek bendrosiose sutarčių teisės normose (pvz., [CK 6.207, 6.209, 6.213, 6.217, 6.256, 6.261](#) straipsniuose), tiek ir specialiosiose (pvz., [CK 6.665](#) straipsnyje). Priklausomai nuo sutarties pažeidimo kreditorius gali rinktis vieną ar kelis teisių gynimo būdus, jeigu jų bendrą taikymą leidžia pasirinktų gynimo būdų prigimtis (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 20 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-74-421/2015](#)). Specialieji užsakovo rangos sutartyje teisių gynimo būdai, įtvirtinti [CK 6.665](#) straipsnyje, kuriame nustatyta, kad jeigu darbai atlikti nukrypstant nuo sutarties sąlygų, dėl kurių darbų rezultatas negali būti naudojamas pagal sutartyje nurodytą paskirtį arba pablogėja jo naudojimo pagal sutartyje nurodytą paskirtį galimybės (sąlygos), o jeigu paskirtis sutartyje nenurodyta, – pagal normalią paskirtį, tai užsakovas savo pasirinkimu turi teisę, jei įstatymas ar sutartis nenustato ko kita, reikalauti iš rangovo: 1) neatlygintinai pašalinti trūkumus per protinę terminą; 2) atitinkamai sumažinti darbų kainą; 3) atlyginti trūkumų šalinimo išlaidas, jeigu užsakovo teisė pašalinti trūkumus buvo nustatyta rangos sutartyje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-197-469/2020](#), 45 punktas).
37. Nagrinėjamoje byloje teismų nustatyta, kad 2017 m. sausio 17 d. šalys sudarė rangos sutartį Nr. 2017/01/17, kuria atsakovė įsipareigojo pagal ieškovės užsakymą ir atsakovės pasiūlymą, suderintas sąlygas savo jėgomis ir priemonėmis atlikti plieninių laikančiųjų konstrukcijų dažymo atsparių ugniai darbų R20, R45, nudažant priešgaisriniais dažais, apsauginis apdailinis dažymas C3, spalva RAL90002. Ieškovė

atsakovės atliktus darbus priėmė ir už darbus sumokėjo. Atsakovė gaminams ir darbams suteikė 5 metų garantiją. Garantinio termino laikotarpiu atsilupo ir atšoko nuo metalinių konstrukcijų priešgaisriniai dažai, to šalys byloje neginčijo, tačiau nesutarė dėl to, kuri iš šalių yra atsakinga dėl nustatytų trūkumų.

38. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad rangovė netinkamai atliko ieškovės užsakytus plieninių laikinųjų konstrukcijų dažymo darbus, todėl sumažino sutarties kainą iki 0 Eur – priteisė ieškovei iš atsakovės ieškovės sumokėtus už dažymo darbus pinigus ir patirtų nuostolių, šalinant netinkamai atliktų dažymo darbų rezultata, atlyginimą. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė priešingai, t. y. kad byloje nėra pakankamai objektyvių įrodymų, patvirtinančių atsakovės netinkamai atliktus dažymo darbus, konstatavo pačios ieškovės atsakomybę nukryptus nuo patalpų laikymo sąlygų po rangovės dažymo darbų atlikimo. Kasaciniame skunde ieškove nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai paskirstė įrodinėjimo našą šioje byloje, nes ieškove turėjo pareigą įrodyti tik defektų faktą, ir jis byloje buvo nustatytas, o atsakovė turėjo pareigą įrodyti jos atsakomybę šalinančias defektų atsiradimo priežastis pagal [CK 6.697 straipsnio](#) 3 dalies reikalavimus. Ieškovės nuomone, atsakovė neįrodė, kad darbus atliko tinkamai pagal visus keliamus reikalavimus ir kad dažų atsilupimą nulėmė netinkamas objekto eksploatavimas. Apeliacinės instancijos teismas nustatinėjo atsakovės neteisėtus veiksmus ir priežastinį ryšį tarp atsakovės atliktų darbų ir jų rezultato – atsisluoksniavusių (atsilupusių) dažų, tačiau nenustatė, jog egzistuoja [CK 6.697 straipsnio](#) 3 dalyje imperatyviai reikalaujami pagrindai tam, kad atsakovei nebūtų taikoma sutartinė atsakomybė.
39. Remdamasi šios nutarties 35 punkte nurodyta kasacinio teismo praktika, teisėjų kolegija pripažįsta pagrįstą kasacinio skundo argumentą, kad ieškove kaip užsakovė, reikšdama reikalavimą priteisti iš atsakovės sumokėtą už dažymo darbus kainą, turėjo pareigą šioje byloje įrodyti tik defektų faktą, o rangovė, siekdama išvengti atsakomybės, turėjo įrodyti [CK 6.697 straipsnio](#) 3 dalyje nurodytas, jo atsakomybę šalinančias defektų atsiradimo priežastis. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad toks įrodinėjimo naštos paskirstymas taikytinas sprendžiant dėl rangovės atsakomybės pagal [CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punktą, t. y. užsakovui (bylos atveju – ieškovei) reikšiant reikalavimą atitinkamai sumažinti darbų kainą. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad toks reikalavimas nevertintinas kaip reikalavimas atlyginti žalą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-540/2013](#)). Todėl ieškovei reikšiant reikalavimą atitinkamai sumažinti darbų kainą – priteisti pagal rangos sutartį už atliktus darbus atsakovei ieškovės sumokėtą 3630 Eur, ieškove neturėjo pareigos įrodinėti visų civilinės atsakomybės sąlygų, tarp jų – ir atsakovės netinkamai atliktų darbų (neteisėtų veiksmų). Pagal [CK 6.697 straipsnio](#) 3 dalį rangovas atsako už defektus, nustatytus per garantinį terminą, jeigu neįrodo, kad jie atsirado dėl objekto netinkamo naudojimo (ką be kita ko šioje byloje ir įrodinėjo atsakovė, būtent – kad defektai atsirado dėl pačios ieškovės netinkamų veiksmų – pastatas ilgą laiką nebuvo šildomas, nebuvo sudėti langai). Nurodytų defektų atsiradimo priežasčių byloje nenustatęs teismas turi spręsti dėl užsakovės reikalavimo priteisti pagal rangos sutartį už atliktus darbus sumokėtą darbų kainą ir neturi nustatinėti visų sutartinės civilinės atsakomybės sąlygų. Tačiau teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, kad nagrinėjamoje byloje ieškove reikė dar ir kitą reikalavimą – priteisti jai iš atsakovės 35 962,22 Eur nuostolių (žalos) atlyginimo, nurodydama, kad 2019 m. liepos–rugpjūčio mėn. atsakovės atliktų darbų rezultatas buvo pašalintas, dėl to ieškove patyrė 35 962,22 Eur išlaidų.
40. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad greta reikalavimo grąžinti rangovui sumokėtas sumas, subjektas, manantis, kad dėl kontrahento netinkamai atliktų darbų ar pažeisto sutarties įvykdymo termino patyrė nuostolių, turi teisę reikalauti juos atlyginti, tačiau tokiu atveju privalo įrodyti visas civilinės atsakomybės sąlygas ([CK 6.246–249 straipsniai](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-540/2013](#)).
41. Remiantis nurodyta kasacinio teismo praktika teismai, sprenddami dėl ieškovės šioje byloje pareikšto kito reikalavimo – taikyti atsakovei sutartinę civilinę atsakomybę ir priteisti patirtų nuostolių atlyginimą, turėjo visų šiai atsakomybei taikyti būtinų sąlygų egzistavimą. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad sutartinei civilinei atsakomybei taikyti turi būti nustatytos šios sąlygos: atsakovo neteisėti veiksmai, pasireiškiantys sutartinės prievolės nevykdymu ar netinkamu vykdymu, dėl to atsiradę nuostoliai ir priežastinis jų ryšys ([CK 6.246–6.249, 6.256 straipsniai](#)). Pagal [CK 6.248 straipsnio](#) 1 dalį skolininko kaltė preziumuojama, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Kai sutartinės prievolės neįvykdo ar netinkamai ją įvykdo įmonė (verslininkas), tai ji atsako visais atvejais, jei neįrodo, kad prievolės neįvykdė ar netinkamai ją įvykdė dėl nenugalimos jėgos, jeigu įstatymai ar sutartis nenustato ko kita ([CK 6.256 straipsnio](#) 4 dalis). Sutartyje nesant išlygos dėl kaltės, kaip civilinės atsakomybės sąlygos, verslininko sutartinė atsakomybė atsiranda be kaltės, ir, esant reikalavimui taikyti sutartinę civilinę atsakomybę, teismas turi nustatyti tris atsakomybės sąlygas: žalą, neteisėtus veiksmus ir priežastinį ryšį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-197-469/2020](#) 47 punktas).
42. Dėl ieškovės šioje byloje pareikšto reikalavimo priteisti iš atsakovės 35 962,22 Eur nuostolių atlyginimo teisėjų kolegija nurodo, kad nagrinėjamoje byloje buvo keliamas klausimas dėl įmonės (verslininko) sutartinės atsakomybės, todėl bylą nagrinėję teismai turėjo nustatyti tris atsakovės atsakomybės sąlygas: neteisėtus veiksmus, žalą ir priežastinį ryšį tarp neteisėtų veiksmų ir kilusios žalos. Dėl šios priežasties nėra pagrindo sutikti su kasacinio skundo argumentu, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nustatinėjo atsakovės neteisėtus veiksmus, t. y. ar ši netinkamai atliko darbus, ir priežastinį ryšį tarp atsakovės dažymo darbų ir jų rezultato – atsisluoksniavusių (atsilupusių) dažų. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad atsakovė neįrodė, jog dažymo darbus atliko esant tinkamoms oro sąlygoms ir laikydamasi dažų gamintojų instrukcijų reikalavimų. Pirmosios instancijos teismas, sprenddamas dėl ieškovės reikalavimo priteisti nuostolių atlyginimą, nepagrįstai akcentavo atsakovės pareigą įrodyti, kad ji neatliko neteisėtų veiksmų, bet ne ieškovės pareigą įrodyti, kad atsakovė netinkamai atliko dažymo darbus ([CPK 178 straipsnis](#)). Teisėjų kolegija iš esmės sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, kad atsakovės netinkamai atlikti dažymo darbai turėjo įtakos ieškovės prašomų priteisti nuostolių atsiradimui.
43. Šią teisėjų kolegijos išvadą, be kita ko, pagrindžia byloje teismų nustatyta aplinkybė, kad atsakovė darbus atliko 2017 m. kovo 1–3 d., statybos darbų žurnale nurodyta atsakovės darbų atlikimo metu buvusi temperatūra – 8–9 °C, tačiau statybos techninę priežiūrą pagal 2015 m. rugsėjo 5 d. Statybos techninės priežiūros sutartį vykdžiusio M. K. parašų prie šių įrašų nėra. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad šis įrodymas negali būti laikomas patikimu, nes patvirtina tik atsakovei naudingą faktinę aplinkybę, tačiau yra sudarytas tik atsakovės atstovo ir nepatvirtintas užsakovės atstovo – statybos techninę priežiūrą vykdžiusio M. K., kuris nurodytus statybos darbų žurnale esančius duomenis neigė. Be to, statybos darbų žurnale nurodyta atsakovės darbų atlikimo metu buvusi temperatūra (8–9 °C) paneigia ir kitas įrodymas – Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos 2019 m. balandžio 17 d. pažyma apie hidrometeorologines sąlygas, pagal kurią, Kauno meteorologijos stoties duomenimis, vidutinė paros oro temperatūra 2017 m. kovo 1–3 d., kai buvo atliekami darbai, buvo 2,6–4,7 °C, minimali ir maksimali paros temperatūra tomis dienomis svyravo nuo minus 0,5 iki 7,9 °C, vyravo lietus, dulksna ir šlapdriba. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad atsakovės naudoti dažai „Steelguard 562“, „Steelguard 563“ ir „Steelguard 564“ nuo 2016 m. gaminami kaip „Steelguard 564“, todėl reikalavimai jiems dengti taikytini kaip „Steelguard 562“ dažams. Šios dangos naudojimo instrukcijoje nurodyta, kad ji tinka C1 ir C4 sąlygomis, viršutinis sluoksnis nebūtinas esant sausoms vidaus aplinkos sąlygoms, kad paviršius turi būti padengtas patvirtintu gruntu, paviršius turi būti sausas ir neužterštas, jo temperatūra medžiagos dengimo ir džiovimo metu turi būti mažiausiai 3 laipsniais aukštesnė už rasos lašą ir jų negalima naudoti esant žemesnei nei 5 °C temperatūrai. Kadangi vidutinė paros oro temperatūra 2017 m. kovo 1–3 d., kai buvo atliekami dažymo darbai, buvo 2,6–4,7 °C, vyravo lietus, dulksna ir šlapdriba, tai teisėjų kolegija sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, kad atsakovė nesilaikė dažymo technologijos, kuri priklauso nuo aplinkos temperatūros bei drėgmės dažymo ir džiovimo metu, ir šios oro sąlygos turėjo įtakos plieninių konstrukcijų priešgaisrinį dažų dangos kokybei.
44. Apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas, kad atsakovė dažymo darbus atliko esant tinkamoms tam oro sąlygoms, rėmėsi atsakovės į bylą pateiktu UAB „IrisVernič“ (priešgaisrinį dažų specialistų) 2019 m. birželio 10 d. raštu dėl šių dažų techninės specifikacijos, pagal kurią minimali aplinkos temperatūra dažant ir džiovinant šiuos dažus yra 0 °C. Teisėjų kolegija kritiškai vertina šio rašto įrodomąją vertę, nes jame pateikti duomenys neatitinka dažų dangos naudojimo instrukcijoje pateikiamų reikalavimų. Be to, apeliacinės instancijos teismas neįvertino, kad dažymo darbų kokybei turėjo reikšmės ne tik oro temperatūra, bet ir darbų atlikimo metu vyravusi drėgmė, nes dažomas paviršius turėjo būti

sausas.

45. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad tuomet, kai yra didelė drėgmė, ant dažomo paviršiaus turi būti dengiamas viršutinis apsauginis sluoksnis – apsauginis padengimas C3. Atsakovė neįspėjo ieškovės, kad visos konstrukcijos turi būti padengtos apsauginiu padengimu C3 ir to nepadengė visų paviršių šia priemone, todėl yra atsakinga už dažymo trūkumus ([CK 6.659 straipsnio](#) 2 dalis). Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad pagal byloje esantį objekto techninį projektą plieninėms konstrukcijoms buvo nustatyta C3 aplinkos koroziskumo klasė. Atsakovės 2016 m. balandžio 26 d. pasiūlymas ieškovei buvo sudarytas vadovaujantis šiuo aplinkos koroziskumo rodikliu. Teismas sprendė, kad atsakovei pateikus pasiūlymą, tinkantį C3 aplinkos koroziskumo klasei, kaip sandėliavimo paskirties objektui, ir ieškovės kompetentingam atstovui jį patikrinus ir priėmus, atsakovė šiuo atveju neturi atsakyti už galimus pasiūlymo trūkumus. Remiantis nurodytais teismų argumentais, galima konstatuoti, kad teismas iš esmės vienodai nusprendė, kad, esant didelei drėgmei, turėjo būti dengiamas viršutinis apsauginis sluoksnis – apsauginis padengimas C3. Apsauginis padengimas atsakovės buvo pasiūlytas tik tam tikrose vietose, ir ieškovė tam pritarė. Tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, šiuo atveju yra svarbi byloje nustatyta aplinkybė, kad ieškovės patalpose atsisluoksniavo praktiškai visi dažai, taigi taip pat ir padengti apsauginiu padengimu C3. Šią aplinkybę patvirtina pačios atsakovės pateiktas UAB „IrisVernici“ 2019 m. birželio 10 d. raštas, antstolio 2018 m. birželio 22 d. surašytas faktinių aplinkybių konstatavimo protokolai Nr. 0183-18-1069, 2020 m. kovo 4 d. ekspertizės aktas. Tai reiškia, kad aplinkybė, jog ne visur buvo dengiamas viršutinis apsauginis sluoksnis – apsauginis padengimas C3, nebuvo atsiradusių defektų priežastis.
46. Byloje teismo paskirtos ekspertizės 2020 m. kovo 4 d. akte ekspertas priekaldis forma padarė išvadą, kad dažymo darbai buvo atlikti nesilaikant dažų gamintojo reikalavimų. Apeliacinės instancijos teismas eksperto išvadą vertino kaip neargumentuotą, suformuluotą tarpusavyje prieštaraujančių teiginių pagrindu, todėl konstatavo, kad, esant ekspertizės akto prieštaravimams ir trūkumams, jame išdėstytos išvados nėra paremtos tyrime išanalizuotais duomenimis ir jos negali objektyviai patvirtinti atsakovės atliktų darbų netinkamumo.
47. Dėl ekspertizės akto, kaip įrodymų šaltinio, įvertinimo kasacinis teismas yra pasisakęs, kad ekspertizės akto duomenys neturi išankstinės galios, todėl kai jie prieštarauja kitiems bylos įrodymams, gali būti atmetami. Nors ekspertizės akte esantys duomenys pagal jų objektyvumą dėl prigimties ir gavimo aplinkybių paprastai yra patikimesni už kituose įrodymų šaltiniuose esančius duomenis, tačiau eksperto išvada turi būti įvertinama pagal tokias pačias taisykles, kaip ir kitos įrodinėjimo priemonės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-183/2012](#); kt.). Konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, juos įvertinus, gali būti atmetami kaip įrodymas, jeigu yra duomenų dėl jų nepagrįstumo, nepatikinumo ar kitokio ydingumo. Tokiu atveju teismas gali arba atitinkamas išvadas daryti kitų pakankamų įrodymų pagrindu, arba skirti papildomą ar pakartotinę ekspertizę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-508-686/2015](#); kt.). Teisėjų kolegija nurodo, kad nors 2020 m. kovo 4 d. ekspertizės akte yra pateikta tikėtina išvada, kad dažymo darbų defektus galėjo lemti netinkamos oro sąlygos, bylą nagrinėję teismas turėjo vertinti ekspertizės akto išvadas kartu su kitais byloje esančiais įrodymais. Apeliacinės instancijos teismas, atmetęs ekspertizės aktą dėl jo prieštaravimo ir trūkumų, turėjo įvertinti ir remti savo išvadas kitais byloje esančiais įrodymais, kurie, minėta, patvirtina apie dažymo darbų metu buvusias jiems netinkamas oro sąlygas, kurios turėjo įtakos priešgaisrinių dažų dangos ant plieninių konstrukcijų kokybei. Teisėjų kolegijos vertinimu, apeliacinės instancijos teismas netinkamai įvertino šioje byloje esančių įrodymų visumą, taigi neatšizvelgė į kasacinio teismo formuojamą praktiką įrodymų vertinimo klausimu ([CPK 185 straipsnis](#)) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 7 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465/2012](#); 2020 m. liepos 16 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-219-701/2020](#) 55 punktą; 2022 m. rugsėjo 14 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-203-969/2022](#) 34 punktą ir kt.).
48. Minėta, kad šioje byloje atsakovė be kita ko įrodinėjo, kad defektai atsirado dėl pačios ieškovės netinkamų veiksmų – pastatas ilgą laiką nebuvo šildomas, nebuvo sudėti langai. Apeliacinės instancijos teismas, akcentuodamas faktus, kad ieškovė priėmė atsakovės pasiūlymą ir kad turėjo metalinių konstrukcijų tinkamą dažymo darbų priežiūrą vykdančią asmenį, konstatavo, kad ieškovė turėjo pakankamai informacijos apie patalpų galimą drėgmę bei atsakovės parinktą dažų koroziskumo kategoriją, todėl turėjo suvokti, kad bet koks nukrypimas nuo sąlygų, pvz., per didelę drėgmę nešildant patalpų ir nesant langų, gali lemti atitinkamas pasekmes – dažų atsisluoksniavimą.
49. Teisėjų kolegija nurodo, kad, pagal byloje esančius duomenis, atsakovė atliko dažymo darbus ieškovės statomame pastate kovo mėnesį, minėta, darbai buvo atliekami esant 2,6 – 4,7 °C temperatūrai, vyravo lietus, dulksna ir šlapdriba. Taigi atsakovei buvo aiškūs darbų atlikimo sąlygos, tarp jų – ir tai, kad pastatas dar kurį laiką bus statomas, t. y. kurį laiką gali būti nesudėti langai, nepradėtas šildymas, tačiau tai nesutrukėdė atsakovei teikti pasiūlymą ieškovei ir nurodytomis sąlygomis vykdyti darbus. Kita vertus, teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovės nurodytos aplinkybės – nesudėti langai, nepradėtas šildymas – neturi esminės reikšmės nagrinėjamam ginčui dėl ieškovės nuostolių atlyginimo išspręsti, nes byloje neįrodyta, kad šios aplinkybės priežastiniu ryšiu yra susijusios su nuostolių atsiradimu.
50. Remdamasi nurodytais argumentais teisėjų kolegija konstatuoja, kad atsakovė nesilaikė dažymo darbų atlikimo technologijos ir tai turėjo įtakos plieninių konstrukcijų priešgaisrinių dažų dangos kokybei, darbų rezultatas negalėjo būti naudojamas pagal normalią paskirtį, todėl užsakovė turi teisę taikyti rangovei sutartinę atsakomybę dėl netinkamai atliktų dažymo darbų ir reikalauti iš rangovės atlyginti defektų šalinimo išlaidas ([CK 6.245 straipsnio](#) 3 dalis).
51. Sprendžiant dėl ieškovės reikalavimo priteisti jai sumokėtą darbų kainą, aplinkybė, kad byloje neįrodyta, jog defektai atsirado dėl objekto netinkamo naudojimo, lemia atsakovės prievolę grąžinti ieškovės sumokėtus pinigus [CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punkto pagrindu. Minėta, kad būtent atsakovė turėjo byloje įrodyti, kad defektai atsirado dėl pačios ieškovės netinkamų veiksmų – kad pastatas ilgą laiką nebuvo šildomas, nebuvo sudėti langai, o pats defektų faktas ieškovės byloje įrodytas (40). Dėl šios priežasties atsakovei taikytina atsakomybė ([CK 6.665 straipsnio](#) 1 dalies 2 punktas, 6.697 straipsnio 3 dalis).

Dėl rangovo atsakomybės mažinimo užsakovės paskirtam statybos techniniam priežiūrėtojiui netinkamai atlikus savo pareigas

52. Pagal [CK 6.659 straipsnio](#) 1 dalį rangovas privalo nedelsdamas įspėti užsakovą ir, kol gaus nurodymus, sustabdyti darbą, kai, be kita ko: užsakovo nurodymų dėl darbo atlikimo būdo laikymasis sudaro grėsmę atliekamo darbo tinkamumui ar tvirtumui ar yra kitų nuo rangovo nepriklausančių aplinkybių, sudarančių grėsmę atliekamo darbo tinkamumui, tvirtumui ar darbo saugumui. Rangovas, neįspėjęs užsakovo apie [CK 6.659 straipsnio](#) 1 dalyje nurodytas aplinkybes, arba tęsia darbą nelaikdamas, kol užsakovo atsakymas bus gautas per sutartyje nustatytą terminą, o jeigu jis nenustatytas, – per protingą terminą, arba, jeigu neįvykdo laiku gautų užsakovo nurodymų, neturi teisės remtis [CK 6.659 straipsnio](#) 1 dalyje nurodytomis aplinkybėmis ir atsako už daikto trūkumus ([CK 6.659 straipsnio](#) 2 dalis). Jeigu užsakovas nepaiso laiku padaryto ir pagrįsto rangovo įspėjimo apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytas aplinkybes ir per protingą terminą nepakeičia netinkamos ar blogos kokybės medžiagų, kito turto ar dokumentų, nepakeičia savo nurodymų dėl darbo atlikimo būdo arba nepašalina kitų aplinkybių, sudarančių grėsmę atliekamo darbo tinkamumui ar tvirtumui, rangovas turi teisę atsiskaiyti sutarties ir reikalauti atlyginti nuostolius ([CK 6.659 straipsnio](#) 3 dalis). Jeigu užsakovas nevykdo rangovo prašymų pakeisti medžiagas, detales, konstrukcijas ar nurodymus, dėl kurių gali kilti grėsmė aplinkiniams ar būtų iš esmės pažeisti statybos dokumentuose nurodyti normatyvai, rangovas ne tik turi teisę, bet privalo sutartį nutraukti ([CK 6.682 straipsnio](#) 2 dalis).
53. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad rangovas statybos rangos sutartyje paprastai veikia kaip profesionalas, vykdydamas savo verslą, todėl įstatymo jam nustatyta didesnė atsakomybė už tinkamą statybos rangos sutarties rezultatą negu užsakovui. Tuo atveju, jeigu statybos darbų atlikimas yra rangovo verslas, tai jo atsakomybė už sutartinių įsipareigojimų nevykdymą yra be kaltės ([CK 6.256 straipsnio](#) 4 dalis). Rangovas

atsako užsakovui už nukrypimus nuo normatyvinių statybos dokumentų reikalavimų, taip pat už tai, kad nepasiekė šiuose dokumentuose ar sutartyje nustatytų statybos darbų rodiklių, išskyrus smulkius nukrypimus nuo normatyvinių statybos dokumentų reikalavimų, padarytus užsakovo sutikimu, jeigu įrodo, kad tie nukrypimai neturėjo įtakos statybos objekto kokybei ir nesukels neigiamų pasekmių (CPK 6.695 straipsnis); be to, rangovas negali apsiriboti normatyvinių statybos dokumentų, sutarties dokumentų ir užsakovo reikalavimais ir jais remdamasis pateisinti statybos darbų ar statinio trūkumų – pagal [CK 6.659](#) straipsnyje įtvirtintas bendrąsias rangos sutarčių taisykles rangovas privalo nedelsdamas įspėti užsakovą dėl netinkamų dokumentų, medžiagų, darbų atlikimo būdo ar kitų aplinkybių, sudarančių grėsmę atliekamo darbo tinkamumui, tvirtumui ar saugumui; pagal CPK 6.684 straipsnio 4 dalį rangovas, statybos metu padaręs išvadą, kad reikalingi normatyviniuose statybos dokumentuose nenurodyti darbai, dėl kurių būtina atlikti papildomus statybos darbus, privalo apie tai pranešti užsakovui; rangovas privalo vykdyti statybos metu gautus užsakovo nurodymus, tik jeigu jie neprieštarauja statybos rangos sutarties sąlygoms ir normatyviniams statybos dokumentams (CPK 6.689 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-288-469/2015](#)).

54. [CK 6.689](#) straipsnyje reglamentuojama užsakovo teisė kontroliuoti statybos darbus. Užsakovas, nustatęs nukrypimus nuo sutarties sąlygų, kurie gali pabloginti statybos darbų kokybę, ar kitus trūkumus, privalo apie tai nedelsdamas pranešti rangovui. Užsakovas, nepranešęs apie pastebėtus trūkumus, netenka teisės jais remtis ateityje (2 dalis). Rangovas, netinkamai vykdęs sutartį, neturi teisės remtis ta aplinkybe, kad užsakovas nevykdė statybos darbų kontrolės ir priežiūros, išskyrus atvejus, kai tokios kontrolės ir priežiūros pareigą užsakovui nustato įstatymas ar sutartis (4 dalis). Pagal Statybos įstatymo (šalių rangos sutarties vykdymo metu galiojusi įstatymo redakcija) 14 straipsnio 1 dalies 5 punktą statytojas (užsakovas) privalo organizuoti ir atlikti statinio statybos techninę priežiūrą. Tam tikslui statinio statytojas (užsakovas) skiria (samo) statinio statybos techninį priežiūrėtoją Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka (Statybos įstatymo 19 straipsnio 1 dalis).
55. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad statybos rangos sutartiniuose santykiuose statybos techninis priežiūrėtojas veikia kaip užsakovo atstovas. Dėl to, sprendžiant statybos rangos sutarties šalių tarpusavio ginčą dėl sutarties vykdymo tinkamumo, statybos techninio priežiūrėtojo veiksmams ar neveikimas turi būti vertinami kaip atlikti užsakovo ir nekeičia statybos rangos sutarties šalių sutartyje ar įstatyme įtvirtintų prievolių ir atsakomybės. Statybos techninis priežiūrėtojas, paskirtas (pasamdytas) statytojo (užsakovo), veikia jo interesais, todėl neteisėto neveikimo atveju jis, vadovaujantis [CK 6.697 straipsnio](#) 3 dalimi, atsako statytojui, o ne rangovui ar subrangovui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-7-184-421/2022](#), 54, 60 punktai).
56. Nagrinėjamam ginčui taip pat aktualus [CK 6.691 straipsnis](#), kuriame įtvirtinta statybos rangos sutarties šalių bendradarbiavimo pareiga kaip vienas iš sutarties vykdymo principų: statybos rangos sutarties šalys sutarties vykdymo metu privalo bendradarbiauti (kooperavimosi pareiga). Jeigu kyla kliūčių, trukdančių tinkamai įvykdyti sutartį, kiekviena sutarties šalis privalo imtis visų nuo jos priklausančių protingų priemonių toms kliūtims pašalinti. Šalis, kuri šios pareigos neįvykdo, praranda teisę į nuostolių, padarytų dėl atitinkamų kliūčių nepašalinimo, atlyginimą (1 dalis). Bylos šalys 2017 m. sausio 17 d. rangos sutarties 5.2 punktu taip pat įsipareigojo informuoti viena kitą apie aplinkybes, kurios gali turėti įtakos sutarties tinkamam vykdymui.
57. Minėta, kad ieškovės objekte (*duomenys neskelbtini*) vykdomų statybos darbų techninę priežiūrą pagal 2015 m. rugsėjo 5 d. su ieškove sudarytą statybos techninės priežiūros sutartį vykdė trečiasis asmuo M. K. Pirmosios instancijos teismui M. K. nurodė, kad atsakovei pradėdant vykdyti dažymo darbus jis žodžiu įspėjo, jog dėl netinkamų oro ir aplinkos sąlygų (buvo neigiama temperatūra, dėl to naktinis metalas apšerkšnija) negalima atlikti dažymo darbų, todėl jis nepasirašė statybos darbų žurnale. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad ieškovė nepaaiškino, kodėl visi trečiojo asmens M. K. prieštaravimai dėl ieškovės vykdomų darbų buvo išdėstyti žodžiu ir dėl kokių priežasčių jie nebuvo įrašyti statybos darbų žurnale. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad, statybos darbų žurnale nenurodžius pretenzijų dėl darbų atlikimo, besąlygiškai priėmus atsakovės atliktus darbus, ieškovę tenkino atsakovės vykdomų dažymo darbų sąlygos, ji priėmė jų rezultata, tokiu būdu prisiėmė bet kokią riziką dėl darbų trūkumų atsiradimo. Teismas taip pat nurodė, kad atsakovei pateikus pasiūlymą, tinkantį C3 aplinkos koroziskumui klasei, kaip sandėliavimo paskirties objektui, ir ieškovės kompetentingam atstovui jį patikrinus ir priėmus, atsakovė šiuo atveju neturi atsakyti už galimus pasiūlymo trūkumus. Teisėjų kolegijos vertinimu, apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai visą atsakomybę dėl ieškovės patirtų nuostolių perkėlė pačiai ieškovei.
58. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad būtent atsakovės netinkamai atlikti dažymo darbai, t. y. nesilaikant dažymo darbų atlikimo technologijos, kuri priklauso nuo aplinkos temperatūros bei drėgmės dažymo ir džiūvimo metu, lėmė daug atsilupimų ir ieškovės patirtus nuostolius šalinant šiuos defektus. Atsakovė, tiek teikdama pasiūlymą ieškovei, tiek ir vykdydama darbus, kaip šios srities profesionalė, turėjo pareigą įspėti ieškovę dėl aplinkybių, sudarančių grėsmę atliekamo darbo tinkamumui (6.659 straipsnio 1 dalis). Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad rangovas, specializuodamasis statybos darbų srityje, jau sutarties sudarymo etape turi realiai įvertinti savo pajėgumus, konkretaus objekto specifiką ir kitus galimus veiksnius, kad nesuklaidintų užsakovo. Jeigu sutarties vykdymo metu kyla kliūčių, trukdančių tinkamai ir laiku įvykdyti sutartį, rangovas privalo imtis visų nuo jo priklausančių protingų priemonių toms kliūtims pašalinti ir taip įgyvendinti [CK 6.691](#) straipsnyje įtvirtintą imperatyviąją įstatyminę statybos rangos sutarties šalių bendradarbiavimo (kooperavimosi) sutarties vykdymo metu pareigą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. gruodžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-530/2007; 2008 m. liepos 17 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-396/2008](#)).
59. Atsakovei, veikiančiai kaip savo srities profesionalė, buvo žinoma (negalėjo būti nežinoma), kad dažymo darbų metu buvusios oro sąlygos buvo reali kliūtis, trukdanti tinkamai ir laiku įvykdyti sutartį, todėl ji privalejo imtis visų nuo jos priklausančių protingų priemonių toms kliūtims pašalinti, pvz., sustabdyti dažymo darbus ir pranešti ieškovei apie netinkamas oro sąlygas bei tartis su ja dėl darbų atidėjimo, taip įgyvendinant statybos rangos sutarties šalių bendradarbiavimo (kooperavimosi) sutarties vykdymo metu pareigą (1 dalis 57 punktas). Tačiau atsakovė nurodytos pareigos neįvykdė ir nesilaikė tiek teisės aktuose (nutarties 53-55 punktai), tiek ir rangos sutartyje nustatytų reikalavimų (nutarties 55 punktas).
60. Minėta, kad atsakovei pradėdant vykdyti dažymo darbus ieškovės statinio statybos techninis priežiūrėtojas, jo paties teigimu, žodžiu įspėjo atsakovę, jog dėl netinkamų oro ir aplinkos sąlygų negalima atlikti dažymo darbų, todėl jis nepasirašė statybos darbų žurnale. Tai reikštų, kad užsakovės atstovui buvo žinoma apie dažymo darbams netinkamas oro sąlygas ir kad atsakovė, neatsižvelgdama į netinkamas oro sąlygas, toliau vykdė dažymo darbus, tačiau užsakovė dažymo darbų nestabdė.
61. Pagal Statybos įstatymo 19 straipsnio 2 dalies 1 dalies 2 punktą statinio statybos techninis priežiūrėtojas privalo tikrinti atliktų statybos darbų kokybę ir mastą, informuoti statytoją (užsakovą) apie atliktus statybos darbus, kurie neatitinka statinio normatyvinės kokybės reikalavimų, o šio straipsnio 3 dalies 2, 3 punktuose nustatyta, kad statinio statybos techninis priežiūrėtojas turi teisę reikalauti (įrašydamas į statybos darbų žurnalą), kad rangovas pašalintų statinio projekto, normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimų pažeidimus; įstaisyti statinio normatyvinės kokybės pažeidimus. Statybos įstatymo 19 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad jeigu rangovas nevykdo šio straipsnio 3 dalyje nurodytų reikalavimų, statinio statybos techninis priežiūrėtojas privalo apie tai pranešti Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos ir pareikalauti sustabdyti statybos darbus. Aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-848 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“ 95 punkte nustatyta, kad statinio statybos techninis priežiūrėtojas savo veiklos rezultatus įformina, įrašydamas reikalavimus Statybos darbų žurnale arba pasirašydamas (vizuodamas) dokumentus (statinių statybos darbų priėmimo aktus, inžinerinių statinių, technologinių inžinerinių sistemų ir bendrųjų statinio inžinerinių sistemų, laikanchiųjų konstrukcijų, paslėptų statinio konstrukcijų, paslėptų statybos darbų bei įrenginių bandymo aktus). Šio reglamento 96 punkte nustatyta, kad statinio statybos techninio priežiūrėtojo parašas dokumentuose patvirtina jo reikalavimų vykdymą statinio statybos vadovui, o priimant atliktus darbus – tų darbų būtiną normatyvinę kokybę ir dokumentuose nurodytų statybos darbų kiekių atitiktį faktiniams darbų kiekiams.

62. Remiantis nurodytomis teisės normomis, ieškovės statybos techninis prižiūrėtojas, nustatęs, kad atsakovė dažymo darbus atlieka netinkamomis oro sąlygomis, turėjo informuoti apie tai užsakovę bei atsakovę ir matydamas, kad pastaroji toliau vykdo dažymo darbus, turėjo juos sustabdyti, nurodyti apie tai statybos darbų žurnale, nepriimti atliktų darbų. Tačiau ieškovės statybos techninis prižiūrėtojas nurodytų pareigų neatliko. Remiantis nutarties 55 punkte nurodyta kasacinio teismo praktika dėl sutarties vykdymo tinkamumo, statybos techninio prižiūrėtojo neveikimas vertinamas kaip atliktas pačios užsakovės. Tai reiškia, kad užsakovė netinkamai vykdė statybos darbų kontrolę ir priežiūrą, nebendradarbiavo su rangove ([CK 6.689 straipsnio 4 dalis](#), 6.691 straipsnis, Statybos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 5 punktas), o tai lėmė, kad nebuvo užkirstas kelias netinkamam rangovės dažymo darbų atlikimui, defektų ir atitinkamai nuostolių atsiradimui.

Dėl bylos procesinės baigties

63. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad, kilus sutarties šalių ginčui dėl atsakomybės už netinkamą sutarties vykdymą, skolininkas (bylos atveju – rangovė) turi teisę įrodinėti, kad kreditorius (užsakovė) savo veiksmais ar neveikimu prisidėjo prie sutarties neįvykdymo ar netinkamo jos įvykdymo, nuostolių padidėjimo ar jų nesumažinimo, todėl skolininko atsakomybė atitinkamai turi būti sumažinta arba jis gali būti visiškai atleidžiamas nuo atsakomybės ([CK 6.259 straipsnio 1, 2 dalys](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e3K-7-184-421/2022](#), 58 punktas). Kasacinio teismo praktikoje taikomas užsakovui priteistinių nuostolių mažinimas remiantis tuo, kad nebuvo tinkamai vykdoma statybos techninė priežiūra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 12 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. [3K-3-389-969/2015](#); 2016 m. rugsėjo 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [3K-3-389-915/2016](#), 65 punktas).
64. Teisėjų kolegija, įvertinusi tiek rangovės, tiek ir užsakovės (jos statybos techninio prižiūrėtojo) netinkamą rangos sutarties ir teisės aktų reikalavimų vykdymą (neveikimą), nurodo, kad netinkamas statinio statybos techninės priežiūros atlikimas nebuvo darbų defektų atsiradimo priežastis. Defektų atsiradimo priežastis buvo tai, kad dažymo darbai buvo atlikti nesilaikant dažymo darbų atlikimo technologijų. Dažymo darbų defektai buvo ne statinio statybos techninio prižiūrėtojo netinkamo veikimo rezultatas, bet rangovės netinkamai atliktų darbų tiesioginių veiksmų pasekmė. Bylos įrodymai patvirtina, jog statybos techninės priežiūros kontrolės netinkamas vykdymas buvo šalutinė priežastis, dėl kurios rangovės netinkamai atlikti darbai buvo perduoti ieškovei. Tačiau, minėta, teisės aktuose ir rangos sutartyje nustatytos užsakovės pareigos atlikti darbų techninę priežiūrą netinkamas vykdymas turėjo reikšmės jos nuostoliams, kuriuos byloje ji prašė atlyginti, kilti, todėl, įvertinus šios pareigos nevykdymo reikšmę susidarant užsakovės nuostoliams, ieškovės prašomų priteisti iš atsakovės 35 962,22 Eur nuostolių atlyginimo dydis mažintas 25 proc. Ši išvada, pagrįsta pareigos atlikti darbų techninę priežiūrą netinkamo vykdymo ir defektų atsiradimo priežastiniu ryšiu, yra suderinama su nurodyta kasacinio teismo praktika dėl ieškovės (užsakovės) pareigos atlikti statybų techninę priežiūrą netinkamam vykdymui pasekmių (nutarties 63 punktas).
65. Sprendžiant dėl ieškovės reikalavimo priteisti jai 3630 Eur sumokėtą darbų kainą, pažymėtina, kad [CK 6.259](#) straipsnio, kaip pagrindo atleisti rangovę nuo atsakomybės (jos dalies), nuostatos netaikytinos. Minėta, kad rangovė, siekdama išvengti atsakomybės (ją sumažinti), turėjo įrodyti [CK 6.697 straipsnio 3](#) dalyje nustatytas defektų atsiradimo priežastis. Byloje nenustatyta, kad defektai (bent iš dalies) atsirado dėl objekto netinkamo naudojimo ar buvo statybos techninio prižiūrėtojo neveikimo rezultatas. Priešingai, minėta, dažymo darbų defektai buvo atsakovės netinkamai atliktų dažymo darbų pasekmė. Dėl šios priežasties teisėjų kolegija konstatuoja, kad atsakovė turi pareigą grąžinti ieškovei visą sumokėtą darbų kainą [CK 6.665 straipsnio 1](#) dalies 2 punkto pagrindu. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad yra pagrindas pakeisti bylą nagrinėjusių teismų sprendimus ir tenkinti ieškovės pareiktų reikalavimų dalį – priteisti jai iš atsakovės visą sumokėtą darbų kainą ir 75 proc. nuostolių atlyginimo, atitinkamai 3630 Eur ir 26 971,67 Eur, 6 procentų metines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2019 m. gegužės 21 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, perskirstyti bylinėjimosi išlaidas ([CPK 346 straipsnis](#), 359 straipsnio 1 dalies 2 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

66. [CPK 93 straipsnio 1](#) dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. [CPK 98 straipsnio 1](#) dalyje įtvirtinta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. Dėl šių išlaidų priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu. Šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos. Pagal [CPK 93 straipsnio 5](#) dalį jeigu kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą.
67. Nagrinėjamoje byloje nusprendus, kad sutartinė atsakomybė dėl nuostolių atlyginimo tarp šalių dalytina tam tikromis proporcijomis, būtent – 25 proc. ieškovei ir 75 proc. atsakovei, o dėl reikalavimo sumažinti visą darbų kainą ieškovei priteistina visa sumokėta darbų kaina, šalių turėtas bylinėjimosi išlaidos pirmosios instancijos teisme perskirstytinos tokiomis proporcijomis, t. y. ieškovei priteistinas iš atsakovės 77 proc. jos turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas, o atsakovei iš ieškovės – 23 proc. Byloje teismų nustatyta, kad ieškovė pirmosios instancijos teisme patyrė 3239 Eur (819 Eur + 2420 Eur) bylinėjimosi išlaidų, o atsakovė – 1883,62 Eur (1500 Eur už ekspertizės atlikimą ir 383,62 Eur už liudytojos bei eksperto dalyvavimą teismo posėdyje). Taigi atsižvelgiant į nurodytas proporcijas ieškovei iš atsakovės priteistina 2494,03 Eur, o atsakovei iš ieškovės – 433,23 Eur. Subendrinus ieškovei iš atsakovės priteistina 2060,80 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimo.
68. Apeliacinės instancijos teisme atsakovė sumokėjo 819 Eur žyminio mokesčio už apeliacinį skundą ir 1815 Eur išlaidų advokato pagalbai atlyginti (iš viso patyrė 2634 Eur bylinėjimosi išlaidų). Atsakovės prašomos atlyginti išlaidos už teisinę pagalbą nevirsija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) 8.10 papunktyje nustatyto maksimalaus dydžio. Atsižvelgiant į kasaciniame teisme pasiektą šio ginčo sprendimo rezultatą atsakovės apeliacinio skundo reikalavimai patenkinti 23 proc., tai jai priteistina iš ieškovės atitinkama dalis apeliacinės instancijos teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, t. y. 605,82 Eur. Atsiliepimu į apeliacinį skundą ieškovė prašė priteisti iš atsakovės išlaidų advokato pagalbai apeliaciniame teisme atlyginimą, tačiau nepridėjo jas patvirtinančio įrodymo, todėl jos prašymas priteisti šių išlaidų (jų dalies) atlyginimą negali būti tenkinamas ([CPK 98 straipsnio 1](#) dalis).
69. Ieškovė prašo priteisti jai iš atsakovės 819 Eur žyminio mokesčio, sumokėto už kasacinį skundą, ir išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme apmokėti atlyginimą. Kasaciniam teismui pateiktas žyminio mokesčio sumokėjimą patvirtinantis dokumentas. Atsižvelgiant į tai, kad yra tenkinama 77 proc. kasacinio skundo reikalavimų, ieškovei iš atsakovės priteistina 630,63 Eur žyminio mokesčio, sumokėto paduodant kasacinį skundą. Kadangi ieškovė nepateikė išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme apmokėti dydį patvirtinančio įrodymo, tai jos prašymas priteisti šių išlaidų atlyginimą negali būti tenkinamas ([CPK 98 straipsnio 1](#) dalis).
70. Atsakovė prašo priteisti iš ieškovės 1815 Eur išlaidų advokato pagalbai surašant atsiliepimą į kasacinį skundą pateikti atlyginimo. Atsakovės prašomos atlyginti išlaidos už teisinę pagalbą nevirsija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas)

8.14 papunktyje nustatyto maksimalaus dydžio. Atsakovei priteistina iš ieškovės 23 proc. šių bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, t. y. 417,45 Eur.

71. Subendrinus kasaciniame teisme šalių patirtas bylinėjimosi išlaidas ieškovei iš atsakovės priteistina 213,18 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
72. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugpjūčio 23 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, šioje byloje kasaciniame teisme patirta 9,68 Eur tokio pobūdžio bylinėjimosi išlaidų. Kituose teismuose patirta 23,12 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu. Šios išlaidos priteistinos valstybei tokiais proporcijomis: iš ieškovės – 23 proc., t. y. 7,54 Eur, o iš atsakovės – 77 proc., t. y. 25,25 Eur.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 30 d. sprendimą ir Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 14 d. sprendimą pakeisti, vykdytiną rezoliucinę dalį išdėstyti taip:

„Tenkinti ieškovės UAB „Bioline Transport Service“ ieškinio dalį. Priteisti ieškovei UAB „Bioline Transport Service“ (j. a. k. 302486486) iš atsakovės UAB „Flameksas ir Ko“ (j. a. k. 135843328) 2722,50 Eur (du tūkstančius septynis šimtus dvidešimt du Eur 50 ct) Eur sumokėtos darbų kainos, 26 971,67 Eur (dvidešimt šešis tūkstančius devynis šimtus septyniasdešimt vieną Eur 67 ct) nuostolių atlyginimo, 6 (šešių) procentų metines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2019 m. gegužės 21 d.) iki teismo sprendimo visiškai įvykdymo, 1958,34 Eur (vieną tūkstantį devynis šimtus penkiasdešimt aštuonis Eur 34 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti atsakovei UAB „Flameksas ir Ko“ (j. a. k. 135843328) iš ieškovės UAB „Bioline Transport Service“ (j. a. k. 302486486) 658,50 Eur (šešis šimtus penkiasdešimt aštuonis Eur 50 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo“.

Priteisti ieškovei UAB „Bioline Transport Service“ (j. a. k. 302486486) iš atsakovės UAB „Flameksas ir Ko“ (j. a. k. 135843328) 160,50 Eur (vieną šimtą šešiasdešimt Eur 50 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti valstybei iš ieškovės UAB „Bioline Transport Service“ (j. a. k. 302486486) 8,20 Eur (aštuonis Eur 20 ct), o iš atsakovės UAB „Flameksas ir Ko“ (j. a. k. 135843328) 24,60 Eur (dvidešimt keturis Eur 60 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo. Šios sumos mokėtinos į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5662.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Antanas Simniškis

Algirdas Taminskas

Dalia Vasarienė